

Van Status tot Stemmen:

Hoe de verdeelde samenleving zorgt voor een
politieke participatiekloof in Nederland

Bachelorwerkstuk Sociologie

Julia Smit – S4829336

j.l.m.smit@student.rug.nl

Begeleider: Marina Roos

Tweede lezer: Jaap Nieuwenhuis

04-05-2025

Abstract

Waarom stemmen mensen met een lage sociaal-economische status minder vaak, terwijl hun belangen het meest op het spel staan? Dit onderzoek richt zich op de vraag in hoeverre sociaal-economische status (SES) gerelateerd is met conventionele politieke participatie en of dit verklaard kan worden door politieke interesse en ‘internal political efficacy’ (het vertrouwen in eigen politieke bekwaamheid). Het Civic Voluntarism Model stelt dat individuen met een hogere SES over meer hulpbronnen (resources) en motivatie (motivations) beschikken, wat hun kans op politieke participatie vergroot (Verba et al., 1996). Deze studie zal de relatie tussen SES en politieke participatie toetsen met behulp van een binaire logistische regressieanalyse. Daarbij worden politieke interesse en *internal political efficacy* als mogelijk mediërende effecten meegenomen, waarbij gecontroleerd wordt voor geslacht, leeftijd, vertrouwen in het stembureau en tevredenheid over de overheid. De analyse is gebaseerd op de data afkomstig uit het Nationaal Kiezersonderzoek uit 2021 (N = 2773). Conventionele politieke participatie is gemeten als samengestelde variabele op basis van stemgedrag, contact met politici en deelname aan politieke bijeenkomsten. De sociaal-economische status (SES) van individuen wordt vastgesteld aan de hand van het hoogst behaalde opleidingsniveau, het netto-huishoudinkomen en de subjectieve inschatting van hun sociale klasse. De resultaten tonen aan dat mensen met een hogere SES significant vaker conventioneel participeren in de politiek en dat dit effect gedeeltelijk verklaard kan worden door politieke interesse. *Internal political efficacy* blijkt daarentegen een zwakkere voorspeller van politieke participatie. De bevindingen benadrukken het belang van beleidsinterventies die gericht zijn op het stimuleren van de politieke interesse bij ondervertegenwoordigde groepen. Dit kan de politieke participatie onder deze bevolkingsgroepen bevorderen, de participatiekloof verminderen en bijdragen aan een representatieve democratie.

Inhoudsopgave

Abstract	1
1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	7
2.1 Conventionele politieke participatie	7
2.2 Sociaaleconomische status (SES)	7
2.3 Hulpbronnen	7
2.4 Politieke interesse	8
2.5 'Internal political efficacy'	9
2.6 Controle variabelen	10
2.6.1 Leeftijd	11
2.6.2 Geslacht	11
2.6.3 Vertrouwen stembureau	11
2.6.4 Algemene tevredenheid overheid	11
3. Methode	13
3.1 Data	13
3.2 Meetinstrumenten	14
3.2.1 Sociaal-economische status (SES)	14
3.2.2 Conventionele politieke participatie:	14
3.2.3 Politieke interesse	15
3.2.4 Internal political efficacy	15
3.2.5 Controle variabelen	15
3.3 Analyse-opzet	16
4. Resultaten	19
4.1 Beschrijvende statistieken	19
4.2 Modevaluatie	23
4.3 Hypothese toetsing	26
4.3.1 'Naarmate mensen een hogere SES hebben, is er meer kans dat men conventionele politieke participatie vertoont'	26
4.3.2 'Het positieve effect van SES op politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard	

doordat mensen met een hogere SES meer kans hebben op politieke interesse'	26
4.3.3 'Het positieve effect van SES op politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES meer kans hebben op internal political efficacy' ..	26
4.4 Kansberekeningen.....	27
5. Conclusie & Discussie	30
5.1 Hoofdconclusie	30
5.2 Validiteit & beperkingen	30
5.3 Vervolgonderzoek.....	31
5.4 Bevindingen.....	32
Literatuur	34
Bijlage 1 – Operationalisaties	38
Bijlage 2 – Analyse	39
Bijlage 3 – Assumptie controle	40
Bijlage 4 – Procesverslag	41

1. Inleiding

In Nederland worden de verschillen in inkomen, gezondheid en opleidingsniveau steeds meer zichtbaar. Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (2024) is het aandeel huishoudens met een relatief laag inkomen in de afgelopen jaren gestegen, wat een belemmering lijkt te zijn voor politieke participatie. Dit werd benadrukt door burgemeester Femke Halsema in haar toespraak op 20 mei 2025 op het jaarlijkse Staat van de Stad evenement in Amsterdam: “Armoede is de belangrijkste hindernis om te gaan stemmen” (Halsema, 2025). Mensen met een lage sociaal-economische status (SES) zijn structureel minder actief in de politiek dan mensen met een hogere sociaal-economische status (NOS, 2023). Deze participatiekloof beperkt zich niet alleen tot stemgedrag bij verkiezingen, maar is ook zichtbaar in de samenstelling van de politieke vertegenwoordigers. De Nederlandse politiek wordt gedomineerd door hoger opgeleiden: ruim 90% heeft een universitaire of hbo-opleiding afgerond (Van Dam, 2021), terwijl dit in Nederland slechts 35% van de bevolking bedraagt (CBS, 2021). Hierdoor is er een technocratisch systeem ontstaan waarin beleidsprocessen en politieke taal steeds minder aansluiten op de leefwereld van burgers. Politieke vertegenwoordigers spreken de taal van beleid en instituties, terwijl de ‘gewone burger’ zich steeds meer vervreemd voelt van de politiek.

Hoewel sommige hoogopgeleide politici zich inzetten voor kwetsbare groepen, blijven mensen met een lage SES ondervertegenwoordigd zolang zij structureel minder deelnemen aan het politieke proces (Lijphart, 1997). Hoger opgeleiden, ouderen en autochtone Nederlanders brengen stelselmatig hun stem uit bij verkiezingen en mengen zich actief in maatschappelijke debatten, terwijl een aanzienlijk deel van de bevolking structureel aan de zijlijn staat (CBS, 2024). Dat de ongelijke verdeling in politieke participatie in Nederland een maatschappelijk probleem is blijkt uit recente cijfers van het Centraal Bureau van de Statistiek (2024): slechts 67% van de mensen met uitsluitend basisonderwijs stemt bij de verkiezingen, tegenover 92% van de universitair opgeleiden (CBS, 2024). Hierdoor krijgen thema’s die hoogopgeleiden belangrijk vinden, zoals klimaat en Europese samenwerking, relatief meer aandacht (Van Dam, 2021). Daarnaast krijgen kwesties die juist van belang zijn voor mensen met een lagere SES zoals bestaanszekerheid en arbeidsvoorwaarden, structureel minder prioriteit (Van Dam, 2021).

De structurele ongelijkheid in politieke participatie roept fundamentele vragen op over de werking van een democratie. De democratie wordt gedefinieerd als “een methode van collectieve besluitvorming die gekenmerkt wordt door een mate van gelijkheid onder de deelnemers tijdens een essentiële fase van het besluitvormingsproces” (Deschouwer & Hooghe, 2022). Deze definitie benadrukt het belang van een mate van gelijkheid bij de deelname aan het politieke proces. Alleen wanneer alle bevolkingsgroepen structureel deelnemen aan de politiek,

wordt beleid gevormd dat recht doet aan de samenleving als geheel. Een gelijke mate van politieke participatie draagt bij aan meer representativiteit, inclusiviteit en minder ongelijkheid in de samenleving (Teorell & Tobiasen, 2007).

Politieke participatie wordt beïnvloed door diverse factoren zoals leeftijd en geslacht, maar ook het vertrouwen en de tevredenheid met de politiek (Quintelier, 2007). Politieke interesse, de mate waarin mensen de politiek volgen en als belangrijk ervaren, hangt sterk samen met politieke participatie (Reichert, 2018). Ook deze interesse is ongelijk verdeeld in Nederland: mensen met een lagere SES en jongeren geven vaker aan dat de politiek hen niet of nauwelijks interesseert (CBS, 2024). Naast politieke interesse hangt het gevoel van politieke bekwaamheid (*internal political efficacy*) ook samen met politieke participatie (Jeroense & Spierings, 2022; Reichert, 2018). Mensen met een hogere SES geven vaker aan dat zij de politiek begrijpen en geloven dat hun bijdrage ertoe doet, terwijl burgers met een lagere SES zich vaker vervreemd voelen van de politiek en daardoor minder *internal political efficacy* ervaren (Brown-Iannuzzi et al., 2017).

Hoewel politieke interesse en *internal political efficacy* in eerder onderzoek afzonderlijk gekoppeld zijn aan politieke participatie, is nog weinig bekend over hun samenhang met de sociaal-economische status van individuen. Dit onderzoek richt zich op de relatie tussen SES en politieke participatie en de mogelijke verklarende mechanismen daarvan. Daarmee biedt deze studie een verdiepend perspectief op de structurele oorzaken van de ongelijke politieke participatie in Nederland. De centrale onderzoeksvraag luidt: *In hoeverre is de sociaal-economische status gerelateerd aan conventionele politieke participatie en kan dit verklaard worden door politieke interesse en 'internal political efficacy'?* Om antwoord te kunnen geven op deze onderzoeksvraag wordt eerst de relevante literatuur geraadpleegd. Vervolgens wordt een kwantitatieve analyse uitgevoerd met de gegevens van het Nationaal Keizersonderzoek (NKO 2021), waarna de resultaten worden besproken in de conclusie en discussie.

2. Theoretisch kader

2.1 Conventionele politieke participatie

Politieke participatie wordt in dit onderzoek gedefinieerd als een vrijwillige actie van een individu met de intentie om politiek beleid te beïnvloeden (Deth, 2014). Doorgaans wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen: conventioneel en onconventioneel (Kaim, 2021; Deth, 2014). Conventionele participatie verwijst naar geïnstitutionaliseerde vormen binnen het bestaande politieke systeem zoals stemmen bij verkiezingen of het bijwonen van politieke bijeenkomsten (Kaim, 2021). Onconventionele politieke participatie verwijst naar niet-institutionele acties van burgers die gericht zijn op het uitdagen van besluitvorming zoals demonstraties, petities of protestacties (Deth, 2014). Deze studie richt zich uitsluitend op conventionele vormen van politieke participatie, omdat deze vormen rechtstreeks bijdragen aan de representatie van burgers binnen het politieke systeem (Teorell et al., 2007). Bovendien geldt dat samenlevingen waar het niveau van conventionele politieke participatie hoger is, de maatschappelijke ongelijkheid kleiner zijn is (Teorell et al., 2007).

2.2 Sociaaleconomische status (SES)

De sociaaleconomische status (SES) verwijst naar de economische en sociale positie van een individu in de maatschappij, die bepaald wordt aan de hand van factoren als inkomen, opleidings en sociale klasse (Mueller & Parcel, 1981; Baker, 2014). In dit onderzoek wordt de SES gemeten als een combinatie van het netto huishoudinkomen, de hoogste afgeronde opleiding en een subjectieve inschatting van de eigen sociale klasse. SES fungeert daarmee als een maatstaf voor de maatschappelijke positie van individuen binnen de samenleving.

2.3 Hulpbronnen

Individuen met een hogere sociaal-economische status (SES) beschikken doorgaans over meer hulpbronnen zoals tijd, geld en vaardigheden (Verba et al., 1996). Door hun hogere opleidingsniveau zijn zij beter in staat zijn om politieke informatie te begrijpen en complexe maatschappelijke vraagstukken te doorgronden (Jeroense & Spierings, 2022). Daarnaast beschikken zij vaker over meer vrije tijd, wat hen in staat stelt om daadwerkelijk politieke bijeenkomsten bij te wonen en deel te nemen aan verkiezingen (Beeghley, 1986). Bovendien ontwikkelen mensen met een hogere SES vaker de zogenoemde ‘civic skills’, doordat zij actiever zijn in politieke netwerken en professionele kringen waar politieke discussies aan bod komen (Putnam, 2000; Jeroense & Spierings, 2022). Deze vaardigheden stellen burgers in staat om

politieke informatie te begrijpen, hun mening gemakkelijker te kunnen uiten en actief deel te kunnen nemen aan publieke besluitvorming (Jeroense & Spierings, 2022).

Burgers met een lagere SES hebben minder toegang tot al deze hulpbronnen (Verba et al., 1995). Ten eerste hebben zij een lager opleidingsniveau, waardoor het lastiger is om politieke kwesties te vatten (Quintelier & Hooghe, 2012). Ten tweede beschikken zij over minder vrije tijd, omdat hun tijd en energie meer gericht is op het waarborgen van bestaanszekerheid en financiële stabiliteit (Beeghley, 1986; Maslow, 1943). Ten derde ontwikkelen mensen met een lagere SES minder ‘civic skills’, omdat de mogelijkheden om deze vaardigheden te ontwikkelen staan minder centraal in hun opleiding, werkomgeving of sociale kringen (Putnam, 2000; Jeroense & Spierings, 2022).

Volgens het Civic Voluntarism Model (CVM) vergroten hulpbronnen zoals tijd, educatie en ‘civic skills’ de kans op politieke participatie aanzienlijk (Verba et al., 1996). Allereerst is meer vrije tijd bevorderend voor politieke participatie, omdat het individuen de mogelijkheid geeft om de politiek te zien als een prioriteit en zich daar actief in te verdiepen (Beeghley, 1986). Daarnaast bevordert een hoger opleidingsniveau ook politieke participatie omdat mensen meer cognitieve vaardigheden (‘civic skills’) ontwikkelen die van belang zijn voor het begrijpen van politieke kwesties (Quintelier & Hooghe, 2012; Jeroense & Spierings, 2022).

Kortom, mensen met een hogere SES beschikken doorgaans over meer tijd, opleiding en ‘civic skills’ dan mensen met een lagere SES (Verba et al., 1996). Deze hulpbronnen vergroten volgens het Civic Voluntarism Model de kans op politieke participatie (Verba et al., 1995). Dit impliceert dat mensen met een hogere SES sneller geneigd zullen zijn om conventionele politieke participatie te vertonen (Quintelier & Hooghe, 2012). Hieruit volgt de eerste hypothese: *Naarmate mensen een hogere SES hebben, is de kans groter dat zij conventioneel politiek participeren.*

2.4 Politieke interesse

Individuen met een hogere sociaal-economische status (SES) hebben doorgaans meer politieke interesse (Kopacheva, 2023). Deze interesse verwijst naar de mate waarin individuen aandacht besteden aan de politiek en gemotiveerd zijn om politieke informatie te volgen (Wall, 1975). Door een hoger opleidingsniveau en inkomen, beschikken mensen met een hoge SES over meer hulpbronnen tot hun beschikking die politieke interesse bevorderen (Verba et al., 1996). Ook maken zij vaker deel uit van professionele en sociale kringen waar politieke onderwerpen regelmatig aan bod komen (Jeroense & Spierings, 2022), wat ook bijdraagt aan de ontwikkeling van politieke interesse (Putnam, 2000; Kopacheva, 2023; Reichert, 2018). Mensen met een lage

SES bevinden zich vaker in onzekere levensomstandigheden, waardoor zij meer gericht zijn op het vervullen van hun basisbehoeften zoals voedsel, veiligheid en onderdak (Maslow, 1943). Pas wanneer deze behoeften grotendeels vervuld zijn, ontstaat er ruimte voor andere behoeften zoals maatschappelijke betrokkenheid en politieke interesse (Maslow, 1943).

Politieke interesse vergroot de kans op politieke participatie (Reichert, 2018; Verba et al., 1996). Dit komt doordat politiek geïnteresseerden vaker op de hoogte zijn van verkiezingen, politieke bijeenkomsten, vertegenwoordigers en de politiek vaker als een prioriteit zien (Goldberg & Sciarini, 2023; Brown-Iannuzzi et al., 2017). Dit vergroot hun motivatie om ook daadwerkelijk deel te nemen aan conventionele politieke activiteiten (Quintelier & Hooghe, 2012)

Kortom, mensen met een hogere SES zijn sneller geneigd om te participeren in de politiek omdat ze vaker politiek geïnteresseerd zijn. Zij zijn beter in staat politieke vraagstukken te begrijpen en consumeren meer politiek nieuws, wat leidt tot een grotere belangstelling voor de politiek en een grotere kans op conventionele politieke participatie (Quintelier & Hooghe, 2012). Hieruit volgt de tweede hypothese: *Het positieve effect van SES op conventionele politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES vaker politiek geïnteresseerd zijn.*

2.5 'Internal political efficacy'

Individen met een hogere sociaal-economische status (SES) hebben doorgaans meer *internal political efficacy* (Jeroense & Spierings, 2022). Dit verwijst naar de mate waarin een individu zichzelf politiek bekwaam acht (Reichert, 2016, 2018). Personen met een hogere SES beschikken over meer hulpbronnen zoals een hoger opleidingsniveau en cognitieve vaardigheden, waardoor zij politiek informatie beter kunnen verwerken (Verba et al., 1996). Dit draagt bij aan het vertrouwen in het eigen vermogen om deel te nemen aan politieke besluitvorming, wat resulteert in een sterker gevoel van *internal political efficacy* (Reichert, 2016, 2018).

Daarentegen ervaren mensen met een lagere SES minder *internal political efficacy* (Reichert, 2018). Zij hebben een lager opleidingsniveau, minder cognitieve capaciteiten en bevinden zich minder vaak in professionele en sociale kringen waar politiek besproken wordt (Jeroense & Spierings, 2022). Hierdoor hebben zij meer moeite met het begrijpen van politieke processen en voelen zij zich minder bekwaam voor politieke participatie (Brown-Iannuzzi et al., 2017; Putnam, 2000), wat betekent dat zij minder vaak *internal political efficacy* ervaren.

Een gevoel van *internal political efficacy* vergroot de kans op conventionele politieke participatie (Prats & Meunier, 2021). Wanneer mensen geloven dat ze in staat zijn de politiek te

begrijpen en er actief deel aan te kunnen nemen, ervaren zij minder barrières voor politieke participatie (Reichert, 2016, 2018). *Internal political efficacy* draagt bij aan de motivatie om te participeren en vergroot daarmee de kans dat individuen daadwerkelijk conventioneel politiek participeren (Reichert, 2016, 2018).

Kortom, mensen met een hogere SES hebben vaker *internal political efficacy* dan mensen met een lagere SES. Zij voelen zich meer politiek bekwaam en ervaren minder barrières, waardoor de kans dat zij participeren in conventionele politieke activiteiten groter is (Brown-Iannuzzi et al., 2017). Hieruit volgt de derde hypothese: *Het positieve effect van SES op conventionele politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES vaker beschikken over ‘internal political efficacy’*

2.6 Controle variabelen

Naast sociaal-economische status, politieke interesse en *internal political efficacy* zijn ook andere factoren van invloed op conventionele politieke participatie. Verschillen in leeftijd, geslacht, vertrouwen in het stembureau en de algemene tevredenheid over de overheid kunnen ook verklaren waarom sommige burgers politiek participeren en anderen niet. Deze kenmerken laten zien dat politieke participatie samenhangt met de bredere maatschappelijke context waarin individuen zich bevinden.

2.6.1 Leeftijd

Allereerst blijkt dat leeftijd van invloed is op conventionele politieke participatie. Oudere burgers nemen vaker deel aan verkiezingen en politieke bijeenkomsten (Verba et al., 1996). Naarmate mensen ouder worden, zijn ze meer op de hoogte van maatschappelijke kwesties en ervaren daardoor meer politieke betrokkenheid (Verba et al., 1996). Ook beschikken oudere mensen doorgaans over meer vrije tijd, geld en stabiliteit in hun leven, waardoor zij weinig drempels ervaren als het gaat om politieke participatie (Verba et al., 1996). Naarmate mensen ouder zijn, is hun kans op politieke participatie groter.

2.6.2 Geslacht

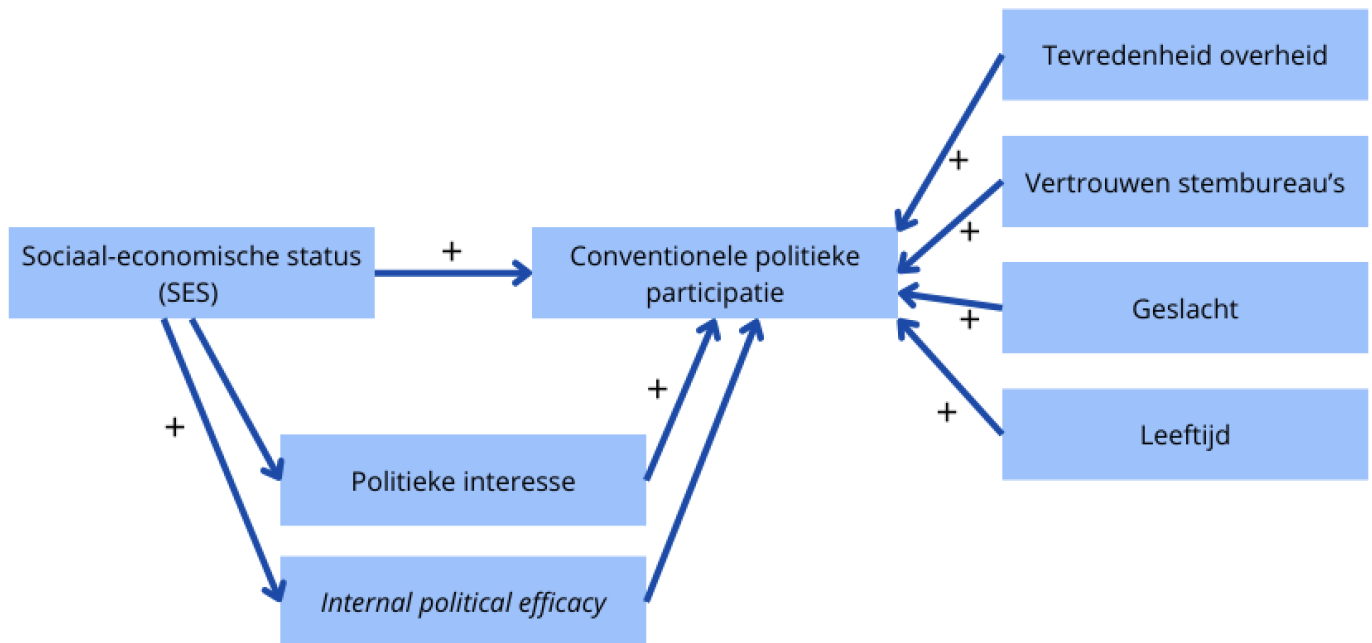
Ook geslacht heeft invloed op conventionele politieke participatie (Deschouwer & Hooghe, 2008). Over het algemeen participeren mannen vaker dan vrouwen, al wordt dit verschil tegenwoordig steeds kleiner (Deschouwer & Hooghe, 2008). Dit hangt mogelijk samen met hun toegang tot sociale netwerken, *internal political efficacy* en politieke interesse (Jeroense & Spierings, 2022). Kortom, mannen participeren vaker dan vrouwen.

2.6.3 Vertrouwen stembureau

Vertrouwen in het verkiezingsproces blijkt ook een belangrijk bij het verklaren van politieke participatie. Burgers die geloven dat het stembureau eerlijk en rechtvaardig functioneert, zijn eerder geneigd om deel te nemen aan de verkiezingen (Prats & Meunier, 2021). Wantrouwen in de integriteit van de verkiezingen kan leiden tot afnemende deelname in het politieke proces (Prats & Meunier, 2021). Kortom, wanneer mensen vertrouwen hebben in het stembureau en het politieke proces, zijn zij sneller geneigd om te participeren.

2.6.4 Algemene tevredenheid overheid

Tot slot hangt de algemene tevredenheid over het functioneren van de overheid ook samen met de politieke participatie van burgers. Wanneer mensen het gevoel hebben dat de overheid goed functioneert, zijn ze eerder geneigd om deel te nemen aan het politieke proces, bijvoorbeeld door te stemmen bij de verkiezingen (Brown-Iannuzzi et al., 2017). Kortom, naarmate mensen meer tevreden zijn over de overheid, participeren zij sneller in de politiek.

Afbeelding 1: Het conceptuele model

3. Methode

3.1 Data

Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van gegevens uit het Nationaal Kiezersonderzoek 2021 (NKO 2021), ook bekend als de Dutch Parliamentary Election Study (DPES 2021). Dit nationale onderzoek is opgezet door de Stichting Kiezersonderzoek Nederland (SKON). Het is gericht op stemgedrag en politieke attitudes van kiesgerechtigde Nederlanders en is onderdeel van een longitudinale onderzoeksreeks die sinds 1971 wordt uitgevoerd. Het DPES maakt tevens deel uit van het internationale Comparative Study of Electoral Systems project, waarmee het mogelijk is om trends tussen landen over tijd te vergelijken. De dataset is grotendeels representatief voor de Nederlandse bevolking, met enkele afwijkingen: oudere mensen en mensen die politiek participeren zijn oververtegenwoordigd in de steekproef. In Nederland is ongeveer 20 procent van de bevolking 65-plus (CBS, 2022), terwijl in de dataset de leeftijdscategorie 67-plus bijna 30 procent beslaat. Daarnaast was in 2021 de opkomst bij de Tweede Kamer Verkiezingen 78.7 procent, terwijl dit in de dataset 88.7 procent is.

De steekproeven zijn getrokken door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) waarbij gebruik is gemaakt van de Basisregistratie Personen (BRP) voor het benaderen van de respondenten. Er zijn twee aselechte steekproeven getrokken; een algemene steekproef ($n = 6600$) en een steekproef van mensen met een niet-westerse migratieachtergrond ($n = 3500$). Beide steekproeven zijn via online vragenlijsten waargenomen. Respondenten zonder internettoegang ontvingen een papieren versie hiervan. De dataverzameling bestond uit twee meetmomenten: voor en na de verkiezingen van 2021. Alleen de deelnemers die meededen aan de voormeting (26 januari - 14 maart), konden ook meedoen aan de nameting (18 maart - 17 mei). Vanwege de coronapandemie was face-to-face dataverzameling niet mogelijk.

Van de 6600 benaderde personen in de algemene steekproef, namen 2396 deel aan de voormeting en 1688 daarvan deden ook mee aan de nameting. Binnen de migratiesteekproef namen 708 respondenten deel aan de voormeting en 388 aan de nameting. In de dataset die wordt gebruikt zitten uiteindelijk 4839 respondenten, waarin de algemene en migratie steekproef zijn samengevoegd om representativiteit te waarborgen. Dit is een opgeschoonde versie waarbij respondenten ten minste één vraag hebben ingevuld bij de voor- of nameting van het onderzoek. De respondenten met missende waarden bij de variabelen die worden gebruikt voor het onderzoek, zullen niet worden meegenomen in de regressieanalyse. Enkele redenen voor non-respons waren dat respondenten geen antwoord op de vragen konden of wilden geven. De meest voorkomende reden voor non-respons was dat respondenten bijvoorbeeld alleen hebben deelgenomen aan de voormeting en niet aan de nameting. Na de filtering blijven er nog

2773 respondenten over, die uiteindelijk de bruikbare steekproef vormen voor dit onderzoek. In dit onderzoek zijn de variabelen afkomstig uit zowel de voor- als de nameting van het NKO 2021.

3.2 Meetinstrumenten

3.2.1 Sociaal-economische status (SES)

De onafhankelijke variabele SES is geconstrueerd als de gemiddelde z-score van drie gestandaardiseerde componenten, om de verschillen in meetschalen te corrigeren:

1. Huishoudinkomen (N92): respondenten gaven aan in welke inkomenscategorie hun netto maandinkomen valt, op een vijftien-puntsschaal van 0 = geen inkomen tot 15 = €8001 of meer.
2. Opleidingsniveau (V368): respondenten kozen uit acht categorieën het hoogst behaalde diploma, van 1 = lager onderwijs tot 8 = universitaire master.
3. Subjectieve sociale klasse (V353): respondenten gaven aan tot welke klasse zij zichzelf rekenen, op een aflopende vijf puntsschaal. Deze is gecodeerd zodat 1 = arbeidersklasse en 5 = hogere klasse; hoe hoger op de schaal, hoe hoger de sociale klasse.

De keuze voor deze samengestelde variabele is gebaseerd op wetenschappelijke literatuur waarin de sociaal-economische status wordt gedefinieerd. De interne consistentie van deze variabele is gecontroleerd met Cronbach's alpha ($\alpha = 0.698$), wat als acceptabel wordt beschouwd.

3.2.2 Conventionele politieke participatie:

De afhankelijke variabele is conventionele politieke participatie, gemeten in de nameting aan de hand van zes vragen:

- Of men heeft gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 (V070)
- Of men heeft deelgenomen aan een door de overheid georganiseerde inspraakbijeenkomst (V281), hoorzitting (V282) of discussiebijeenkomst (V283)
- Of men contact heeft gehad met een politicus of politieke partij (V280)
- Of men op andere wijze contact heeft gehad met politici (N152)

Indien op minimaal één van deze vragen "ja" is geantwoord, is de variabele gecodeerd als conventionele politieke participatie (1). Als dit niet het geval is, is er sprake van geen conventionele politieke participatie (0). Op deze manier is een binaire dummyvariabele opgesteld met 0 = geen participatie en 1 = wel participatie. Deze variabelen is gemeten in de nameting.

3.2.3 Politieke interesse

Politieke interesse is gemeten in de voormeting met de vraag hoe geïnteresseerd de respondent is in politieke onderwerpen (Vo24), met de antwoordopties:

1. Zeer geïnteresseerd
2. Tamelijk geïnteresseerd
3. Niet geïnteresseerd

De schaal van deze variabele is gehercodeerd tot een binaire maatstaf, waarbij: 1 = geïnteresseerd (zeer of tamelijk) en 0 = niet geïnteresseerd. Door een binaire variabele van politieke interesse te maken, kan er een relevante vergelijking gemaakt worden tussen geïnteresseerde en niet-geïnteresseerde burgers.

3.2.4 Internal political efficacy

De variabele *internal political efficacy* is gemeten in de voormeting met de stelling: “Ik ben goed in staat om een actieve rol te spelen in de politiek” (V258). Waarbij de antwoordopties waren:

1. Helemaal mee eens
2. Mee eens
3. Mee oneens
4. Helemaal mee oneens

Deze vierpuntsschaal is gehercodeerd tot een dummyvariabele waarbij 1 = eens (1 en 2) en 0 = oneens (3 en 4), hierdoor kunnen de resultaten gemakkelijker worden geïnterpreteerd.

3.2.5 Controle variabelen

Geslacht is gemeten in de voormeting met de opties man, vrouw en anders (Vo10). De schaal van deze variabele is gehercodeerd tot een dummy-variabele, waarbij: 0 = vrouw, 1 = man. In de data zijn twee respondenten die “anders” hebben ingevuld en die zijn uitgesloten vanwege te kleine subgroep voor de analyse.

Leeftijd is op continue wijze gemeten (Vo12), en vervolgens ingedeeld in elf categorieën van 18–20 jaar tot 67 jaar of ouder (Vo13). Uitsluitend de leeftijd in categorieën (Vo13) staat in de dataset en daarom wordt gebruikgemaakt van deze categorische variabele. Het is van belang om dit mee te nemen in het analyseren van de resultaten. De categorieën zijn als volgt ingedeeld:

- 1 = 18-20
- 2 = 21-25
- 3 = 26-30

- 4 = 31-35
- 5 = 36-40
- 6 = 41-46
- 7 = 46-50
- 8 = 51-55
- 9 = 56-60
- 10 = 61-66
- 11 = 67 of ouder

Vertrouwen in het stembureau (N137) is gemeten in de nameting met de vraag: hoe betrouwbaar respondenten het stemproces vinden. Daarop konden de respondenten antwoorden op een vijfpuntsschaal van 1 = zeer betrouwbaar tot 5 = zeer onbetrouwbaar. De schaal is gehercodeerd met een driepuntsschaal waarbij: 0 = onbetrouwbaar (4 en 5), 1 = neutraal (3) en 2 = betrouwbaar (1 en 2). De reden hiervoor is om het overzichtelijker en beter interpreteerbaar te maken.

Algemene tevredenheid over de overheid (Vo83) is gemeten in de voormeting met de vraag: hoe tevreden men is over het kabinetsbeleid van Rutte III. Daarop konden ze antwoorden op een vijfpuntsschaal van 1 = zeer tevreden tot 5 = zeer ontevreden. De schaal is gehercodeerd met een driepuntsschaal waarbij: 0 = ontevreden (4 en 5), 1 = neutraal (3) en 2 = tevreden (1 en 2). De reden hiervoor is om het overzichtelijker en beter interpreteerbaar te maken.

3.3 Analyse-opzet

Voor de data-analyse van dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van een binaire logistische regressie, omdat de afhankelijke variabele binair is (0= geen politieke participatie, 1 = wel politieke participatie). Zowel het directe effect van SES op politieke participatie en het indirecte effect via politieke interesse en *internal political efficacy*, als het totale effect zullen hiermee worden geduïd. Voordat deze analyse wordt uitgevoerd, zal er gekeken worden naar de univariate en bivariate statistieken. Hiermee wordt onder andere de spreiding van de data, frequenties en ook correlaties onderzocht. Ook wordt er gekeken naar de representativiteit van de steekproef ten opzichte van de populatie. Dit geeft inzicht in eventuele onregelmatigheden in de dataset, waar rekening mee gehouden moet worden bij de conclusie. Ook zullen de assumpties voor een logistische regressie worden gecontroleerd: onafhankelijke waarnemingen, multicollineariteit, outliers en invloedrijke observaties en ook de model fit.

In deze statistische analyse worden de volgende hypothesen getoetst:

1. *Naarmate mensen een hogere SES hebben, is de kans groter dat zij conventioneel politiek participeren*
2. *Het positieve effect van SES op conventionele politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES vaker politiek geïnteresseerd zijn.*
3. *Het positieve effect van SES op conventionele politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES vaker beschikken over ‘internal political efficacy’*

De modelopbouw is als volgt:

1. Model 1 (basismodel): Bevat de afhankelijke variabele conventionele politieke participatie en vier controlevariabelen: geslacht, leeftijd (in categorieën), vertrouwen in het stembureau en tevredenheid over de overheid.
2. Model 2: Voegt SES toe aan het basismodel als onafhankelijke variabele om het directe effect van SES op politieke participatie te onderzoeken.

Mediatie A: Politieke interesse

3. Model 3a: Onderzoekt het effect van SES op politieke interesse, waarbij politieke interesse de afhankelijke variabele is. Politieke interesse is binair gecodeerd en daarom is ook in dit model gekozen voor een binaire logistische regressie.

Model 3b: Voegt politieke interesse toe aan model 2 om te beoordelen of deze variabele het effect van SES op participatie deels verklaart en dus eventueel duidt op een mediatie.

Mediatie B: Internal political efficacy

4. Model 4a: Onderzoekt het effect van SES op *internal political efficacy*, waarbij *internal political efficacy* de afhankelijke variabele is. *Internal political efficacy* is binair gecodeerd en daarom is ook in dit model gekozen voor een binaire logistische regressie.

Model 4b: Voegt *internal political efficacy* toe aan model 2 om te beoordelen of deze variabele het effect van SES op participatie deels verklaart en dus duidt op een eventuele mediatie.

5. Model 5 (complete model): Ten slotte wordt het volledige model geschat waarin beide mediators tegelijkertijd zijn opgenomen en de effecten dus voor elkaar gecontroleerd worden.

Om de resultaten van de logistische regressie concreet en inzichtelijk te maken worden er kansberekeningen gedaan. Deze voorspelde kansen op politieke participatie worden gebaseerd op het complete model (model 5), waarin SES, politieke interesse, *political efficacy* en de controle variabelen tegelijk zijn opgenomen. De voorspelde kans wordt berekend met behulp van de volgende logistische regressievergelijking:

$$P(\text{voorspelde kans op participatie}) = 1 / (1 + e^{-(b_0 + b_1 * \text{SES} + b_2 * \text{interesse} + b_3 * \text{efficacy} + b_4 * \text{leeftijd} + b_5 * \text{geslacht} + b_6 * \text{overheid} + b_7 * \text{stembureau})})$$

4. Resultaten

4.1 Beschrijvende statistieken

In totaal zijn 2773 respondenten meegenomen in de analyse en van hen participeerde het overgrote deel op een conventionele manier in de politiek (93.0%). Deze participatie is gemeten aan de hand van verschillende vormen, zoals stemmen, contact zoeken met politici en het bijwonen van politieke bijeenkomsten. Het uitbrengen van een stem bij de verkiezingen in 2021 is de meest voorkomende vorm (88.7%), terwijl de overige vormen van participatie elk door minder dan 10% van de respondenten worden genoemd (zie Tabel 2). Daarmee wordt duidelijk dat de samengestelde variabele voor conventionele politieke participatie in belangrijke mate wordt bepaald door stemgedrag. De gemiddelde SES van de respondenten ligt rond nul (0.07), wat verklaard wordt doordat SES is samengesteld uit drie gestandaardiseerde variabelen: inkomen, opleiding en subjectieve sociale klasse. Politieke interesse blijkt vaak aanwezig onder de respondenten: een ruime meerderheid (77.4%) geeft aan (tamelijk of zeer) geïnteresseerd te zijn in de politiek. Ook is *internal political efficacy* als verklarende factor meegenomen: minder dan de helft (34.3%) van de respondenten voelt zich in staat om een actieve rol te spelen in de politiek. De verdeling van de steekproef over de leeftijdscategorieën laat zien dat oudere respondenten duidelijk oververtegenwoordigd zijn (30%). Ook valt op dat iets meer dan de helft van de respondenten man is (51.3%). Wat betreft het vertrouwen in het stembureau, heeft het overgrote deel (94.3%) van de respondenten hier wel vertrouwen in. De respondenten zijn verdeeld als het gaat om de tevredenheid van de overheid.

Tabel 1: univariate beschrijvende statistieken zonder ontbrekende gegevens

Variabele	Gemiddelde (standaarddeviatie)	Minimum	Q1	Mediaan	Q3	Maximum	N totaal
Politieke participatie (nee = 0; ja = 1)	93.0% ja 7.0% nee	0		1		1	2773
SES	0.07 (0.79)	-2.24	-0.47	0.07	0.58	2.47	2773
Politieke interesse (nee = 0; ja = 1)	83.7% ja 16.3% nee	0		1		1	2773
<i>Internal political efficacy</i> (nee = 0; ja = 1)	34.4% wel 65.7% niet	0		1		1	2773
Geslacht (vrouw = 0; man = 1)	49.0% vrouw 51.0% man	0		0		1	2773
Leeftijd (schaal van 11; oplopend)	7.71 (0.05)	1		9		11	2773
Vertrouwen stembureaus	Geen = 1.3% Neutraal = 4.4% Wel = 94.3%	0		1		2	2773
Tevredenheid overheid	Geen = 23.6% Neutraal = 37.0% Wel = 39.4%	0		2		2	2773

Tabel 2: statistieken van de verschillende soorten conventionele participatie (N=2773)

Vormen van participatie	Percentage participatie
Gestemd bij verkiezingen 2021	88.7%
Contact met politici	7.7%
Inspiraakbijeenkomst	3.9%
Hoorzitting	1.9%
Discussiebijeenkomst	3.0%
Overige conventionele participatie	2.5%

In Tabel 3 worden de correlaties weergegeven tussen de variabelen die worden gebruikt in dit onderzoek op basis van de Spearman's rho. Uit de resultaten blijkt dat politieke participatie positief samenhangt met zowel SES ($r = .116$, $p < .01$) als met politieke interesse ($r = .215$, $p < .01$), wat in lijn is met de verwachtingen. Ook is er een (zwakke) positieve correlatie tussen participatie en *internal political efficacy* ($r = .059$, $p < .01$), wat wijst op een lichte samenhang tussen het ervaren van politieke bekwaamheid en conventionele politieke participatie. Verder valt op dat SES niet alleen samenhangt met politieke participatie, maar ook met beide mediators: politieke interesse ($r = .206$, $p < .01$) en *internal political efficacy* ($r = .244$, $p < .01$). Ook de correlatie tussen de twee mediators onderling is positief en significant ($r = .205$, $p < .01$), wat erop wijst dat deze variabelen samenhangen. Mannen scoren gemiddeld hoger op politieke interesse ($r = .151$, $p < .01$) en *internal political efficacy* ($r = .134$, $p < .01$). Oudere respondenten vertonen een zwak positief verband met conventionele participatie ($r = .069$, $p < .01$). Ook blijken vertrouwen in het stembureau ($r = .147$, $p < .01$) en tevredenheid over de overheid ($r = .055$, $p < .01$) positief te correleren met participatie, al is deze samenhang relatief zwak. Geen van de gevonden correlaties is zo hoog dat er sprake lijkt van multicollineariteit, wat aangeeft dat de onafhankelijke variabelen in de regressieanalyses voldoende van elkaar te onderscheiden zijn.

Tabel 3: correlaties van alle variabelen die zijn opgenomen in de analyse (N = 2773)

Variabele	Politieke participatie	SES	Politieke interesse	<i>Internal political efficacy</i>	Geslacht t	Leeftijd d	Vertrouwen stembureaus	Tevredenheid overheid
Politieke participatie	-							
SES	0.116**	-						
Politieke interesse	0.215**	0.206**	-					
<i>Internal political efficacy</i>	0.059**	0.244**	0.205**	-				
Geslacht	0.004	0.061**	0.151**	0.134**	-			
Leeftijd	0.069**	-0.166**	0.077**	-0.153**	0.067**	-		
Vertrouwen stembureau	0.147**	0.121**	0.100**	0.025	0.040*	0.100*	-	
Tevredenheid overheid	0.055*	0.194**	0.027	0.034	0.000	-0.166*	0.151**	-

Alle correlaties zijn Spearman's Rho, omdat uitsluitend SES een intervalvariabele is.

* p < 0.05; ** p < 0.01

4.2 Modevaluatie

Om te beoordelen hoe goed de verschillende modellen passen bij de data, zijn meerdere toetsen bekeken. Uit de resultaten blijkt dat het basismodel (model 1), dat alleen de controlevariabelen bevat, een matige fit heeft (Hosmer-Lemeshow-test: $p = .882$; $-2 \text{ Log Likelihood} = 1360.94$; $\chi^2 = 50.34$, $p < .001$). Zodra SES wordt toegevoegd (Model 2), verbetert het model duidelijk ($-2LL$ daalt naar 1325.66; $\chi^2 = 85.63$, $p < .001$), wat aangeeft dat SES significant bijdraagt aan het verklaren van politieke participatie.

Wanneer politieke interesse als mediator wordt toegevoegd (model 3b), heeft het model een aanzienlijk betere model fit (de $-2LL$ daalt verder naar 1258.60 en stijgt het χ^2 naar 152.68, $p < .001$). Een vergelijkbare maar zwakkere verbetering wordt zichtbaar wanneer *internal political efficacy* wordt toegevoegd (model 4b: $-2LL = 1319.32$; $\chi^2 = 91.97$, $p < .001$). Het gecombineerde model (model 5), waarin beide mediators worden opgenomen en dus voor elkaar worden gecontroleerd, laat de beste fit zien (Hosmer-Lemeshow test: $p = .802$; $-2LL = 1257.78$; $\chi^2 = 153.51$, $p < .001$).

De Hosmer-Lemeshow-test is in geen van de modellen significant, wat duidt op dat de voorspelde waarden goed aansluiten bij de geobserveerde data. Daarnaast laten de classificatietabellen zien dat het model met beide mediators in staat is om meer dan 9 op de 10 (93.0%) van de gevallen correct te voorspellen. Deze classificatie is echter scheef verdeeld: het model voorspelt vooral goed wie wel participeert (99.8%) en minder goed wie niet participeert (2.6%). Dit wordt verklaard door de scheve verdeling in de afhankelijke variabele (93.0% participeert).

Tijdens de analyse zijn enkele invloedrijke observaties in de waargenomen met hoge gestandaardiseerde residuen (tot -6.09). Bij het controleren van de gegevens van deze respondenten bleek dit uitsluitend te bestaan uit valide antwoorden en alleen af te wijken van de verwachtingen van het model, waardoor het uitschieters zijn. Deze extreme waarden komen namelijk van personen die ondanks een hoge SES, het hebben van politieke interesse, het voelen van *internal political efficacy*, hoog vertrouwen in het stembureau, tevreden zijn met de overheid en in een hogere leeftijdscategorie toch geen conventionele politieke participatie hebben vertoond. Dit maakt deze respondenten opvallend, maar geeft geen reden om deze observaties uit te sluiten.

Alle assumpties voor een logistische regressie zijn gecontroleerd en voldaan. De steekproef is aselekt, waardoor het voldoet aan de eis van onafhankelijke waarnemingen. Er is geen sprake van multicollineariteit; alle VIF-waarden liggen ruim onder de grenswaarde van 4. Ook zijn de invloedrijke observaties beoordeeld; hoewel enkele gestandaardiseerde residuen

extreem zijn, ging het wel om valide observaties en zijn deze niet uitgesloten. Alle modellen hebben een goede model fit (p-waarden >0.05 bij Hosmer-Lemeshow-test), wat bevestigt dat de voorspelde waarden goed passen bij de geobserveerde data.

Tabel 4: Resultaten van een stapsgewijze logistische regressie met conventionele politieke participatie als afhankelijke variabelen en politieke interesse als mediërende variabele (N=2773)

	Model 1			Model 2			Model 3b			Model 4b			Model 5		
	b(SE)	Exp(B)	p	b(SE)	Exp(B)	p	b(SE)	Exp(B)	p	b(SE)	Exp(B)	p	b(SE)	Exp(B)	p
Intercept	0.083 (0.330)	1.087	.801	0.235 (0.336)	1.265	.485	-0.420 (0.357)	0.657	.239	0.050 (0.344)	1.051	.885	-0.469 (0.361)	0.626	.194
Geslacht (vrouw = 0; man = 1)	-0.024 (0.151)	0.977	.875	-0.076 (0.152)	0.927	.619	-0.292 (0.159)	0.746	.066	-0.120 (0.153)	0.887	.433	-0.305 (0.160)	0.737	.056
Leeftijd	0.077 (0.025)	1.080	.002	0.103 (0.025)	1.108	<.001	0.090 (0.026)	1.094	<.001	0.113 (0.025)	1.119	<.001	0.094 (0.026)	1.098	<.001
Tevredenhe id overheid	0.196 (0.098)	1.217	.046	0.096 (0.101)	1.101	.342	0.117 (0.104)	1.124	.260	0.105 (0.102)	1.111	.302	0.120 (0.104)	1.127	.250
Vertrouwen stembureau	0.911 (0.160)	2.488	<.001	0.824 (0.162)	2.279	<.001	0.722 (0.169)	2.059	<.001	0.817 (0.163)	2.263	<.001	0.722 (0.169)	2.058	<.001
SES	-	-	-	0.600 (0.102)	1.823	<.001	0.427 (0.107)	1.533	<.001	0.553 (0.104)	1.739	<.001	0.413 (0.108)	1.512	<.001
Politieke interesse	-	-	-	-	-	-	1.402 (0.166)	4.061	<.001	-	-	-	1.366 (0.170)	3.919	<.001

Internal political efficacy	-	-	-	-	-	-	-	0.448 (0.182)	1.565	.014	0.171 (0.190)	1.186	.368
Hosmer-Lemeshow test	.882			.975			.660		.831			.802	
-2Log-Likelihood	1360.94			1325.66			1258.60		1319.32			1257.78	
Chi-kwadraat	50.34	<.001		85.63	<.001		152.68	<.001	91.97	<.001		153.51	<.001

Tabel 5: Resultaten van een logistische regressie met politieke interesse (3a) en 'internal political efficacy' (4a) als afhankelijke variabelen (N=2773)

	Model 3a			Model 4a		
	b (SE)	Exp(B)	p	b (SE)	Exp(B)	p
Intercept	-1.064 (0.322)	0.345	.001	-0.370 (0.313)	0.690	.235
Geslacht (vrouw = 0; man = 1)	-0.396 (0.153)	0.673	.011	-0.092 (0.149)	0.912	.540
Leeftijd	0.087 (0.025)	1.091	<.001	0.036 (0.026)	1.037	.167
Tevredenheid overheid	0.151 (0.099)	1.163	.127	0.191 (0.098)	1.210	.049
Vertrouwen stembureau	0.864 (0.160)	2.373	<.001	0.466 (0.162)	1.593	.004
SESScore	1.402 (0.166)	4.061	<.001	0.488 (0.182)	1.565	.014
Hosmer-Lemeshow test		.663			.313	
-2Log-Likelihood		3044.90			3436.70	
Chi-kwadraat		194.62	<.001		36.11	<.001

4.3 Hypothese toetsing

4.3.1 'Naarmate mensen een hogere SES hebben, is de kans groter dat zij conventioneel politiek participeren'

De eerste hypothese stelt dat mensen met een hogere sociaal-economische status (SES) meer kans hebben om conventioneel te participeren in de politiek. Deze verwachting wordt bevestigd: in model 2 blijkt SES een sterke en significante voorspeller van politieke participatie ($b = 0.600$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 1.823$). Dit effect blijft significant wanneer de mediators worden toegevoegd in model 3b ($b = 0.427$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 1.533$), model 4b ($b = 0.553$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 1.739$), en model 5 ($b = 0.413$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 1.512$), waarmee het effect van SES zichtbaar blijft. De resultaten bevestigen de hypothese: naarmate mensen een hogere SES hebben, is er meer kans dat men conventionele politieke participatie vertoont.

4.3.2 'Het positieve effect van SES op conventionele politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES vaker politieke geïnteresseerd zijn'

De tweede hypothese veronderstelt dat het effect van SES op politieke participatie gedeeltelijk wordt verklaard door politieke interesse. Uit model 3b blijkt dat politieke interesse een zeer sterke voorspeller is van politieke participatie ($b = 1.402$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 4.061$). Tegelijkertijd daalt het effect van SES wanneer politieke interesse aan het model wordt toegevoegd (van $b = 0.600$ naar $b = 0.427$), wat wijst op een gedeeltelijke mediatie. De afname in effect is statistisch significant en komt overeen met de theoretische verwachting. De mediatie wordt verder ondersteund door het feit dat SES ook significant en sterk samenhangt met politieke interesse (zie model 3a, $b = 1.402$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 4.061$), waarmee aan de voorwaarden voor mediatie wordt voldaan. Als in model 5 politieke interesse ook gecontroleerd wordt voor *internal political efficacy*, blijft het een sterk effect ($b = 1.366$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 3.919$). Deze hypothese wordt daarmee bevestigd door de resultaten: het positieve effect van SES op politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES meer kans hebben op het hebben van politieke interesse.

4.3.3 'Het positieve effect van SES op conventionele politieke participatie wordt gedeeltelijk verklaard doordat mensen met een hogere SES vaker beschikken over 'internal political efficacy''

De derde hypothese stelt dat het effect van SES op politieke participatie gedeeltelijk wordt verklaard door *internal political efficacy*. Model 4b laat zien dat deze mediator een positieve bijdrage levert aan de kans op politieke participatie ($b = 0.448$, $p = .014$; $\text{Exp}(B) = 1.565$), terwijl

het directe effect van SES opnieuw iets afneemt (van $b = 0.600$ naar $b = 0.553$). Deze afname is klein en ook minder groot dan bij politieke interesse. In model 5 waar beide mediators zijn opgenomen en voor elkaar worden gecontroleerd, verliest internal political efficacy zijn significante effect ($b = 0.171$, $p = .368$), terwijl politieke interesse significant blijft ($b = 1.366$, $p < .001$; $\text{Exp}(B) = 3.919$). Mogelijk verliest *internal political efficacy* het effect, omdat de twee mediators samenhangen ($r = 0.205$). Dit wijst erop dat internal political efficacy geen mediator is wanneer het effect hiervan gecontroleerd wordt voor politieke interesse en daarmee wordt deze hypothese verworpen.

4.4 Kansberekeningen

Op basis van het complete regressiemodel (model 5) worden kansberekeningen uitgevoerd (zie bijlage 2). Hiermee wordt inzichtelijk hoe groot de kans op conventionele politieke participatie is voor verschillende niveaus van sociaal-economische status (SES) en met of zonder politieke interesse en internal political efficacy. De verschillende niveaus van SES zijn gebaseerd op de laagste (-2.24), gemiddelde (0.07) en hoogste (2.47) waargenomen SES-score in de dataset (zie Tabel 1).

Tabel 6: de kans op conventionele politieke participatie tussen verschillende niveaus van SES en politieke interesse

Sociaal-economische status (SES)	Voorspelde kans op politieke participatie zonder politieke interesse	Voorspelde kans op politieke participatie met politieke interesse
Laag (SES = -2.24)	56.9%	83.8%
Gemiddeld (SES = 0.06)	77.3%	93.0%
Hoog (SES = 2.47)	90.2%	97.3%

In Tabel 6 is te zien wat voor invloed politieke interesse heeft op de voorspelde kans om te participeren bij verschillende niveaus van SES. Respondenten met een lage SES die politieke interesse hebben, hebben een veel hogere voorspelde kans dan wanneer zij niet geïnteresseerd zijn (+26.9%). Bij een gemiddelde SES stijgt de voorspelde kans op participatie ook als men politiek geïnteresseerd is (+15.7%). Voor respondenten met een hoge SES is dit verschil nog steeds zichtbaar, maar wel kleiner (+7.1%). Dit laat zien dat politieke interesse de voorspelde kans op politieke participatie sterk bevordert.

Tabel 7: de kans op conventionele politieke participatie tussen verschillende niveaus van SES en internal political efficacy

Sociaal-economische status (SES)	Voorspelde kans op politieke participatie zonder internal political efficacy	Voorspelde kans op politieke participatie met internal political efficacy
Laag (SES = -2.24)	81.3%	83.8%
Gemiddeld (SES = 0.06)	91.8%	93.0%
Hoog (SES = 2.47)	96.8%	97.3%

In Tabel 7 worden dezelfde kansberekeningen weergegeven, maar dan met of zonder *internal political efficacy*. Ook hier is een stijging zichtbaar bij elk niveau van SES, maar dit is aanzienlijk kleiner dan bij politieke interesse. De voorspelde kans op participatie bij een lage SES stijgt lichtelijk (+2.5%) als deze persoon wél het gevoel heeft politiek bekwaam te zijn. Voor mensen met een gemiddelde SES is deze stijging iets minder (+1.2%) en voor mensen met een hoge SES is deze toename het kleinst (+1.0%). Hoewel het effect van *internal political efficacy* erg klein is, laat het model wel zien dat ook het bijdraagt aan de voorspelde kans op conventionele politieke participatie.

Tabel 8: de kans op conventionele politieke participatie tussen verschillende profielen van respondenten

Respondent-profiel	Politieke interesse	Internal political efficacy	Voorspelde kans op politieke participatie
1. Oude vrouw met hoge SES	Ja	Ja	98.1%
2. Oudere vrouw met lage SES	Nee	Nee	61.8%
3. Jonge vrouw met hoge SES	Ja	Ja	95.4%
4. Jonge vrouw met lage SES	Nee	Nee	38.7%

In Tabel 8 worden vier respondent-profielen met elkaar vergeleken, waarin verschillende combinaties van leeftijd, interesse en *efficacy*. De hoogste kans (98.1%) wordt voorspeld voor een oudere vrouw met hoge SES die geïnteresseerd is in politiek en zichzelf politiek bekwaam

acht. Daartegenover staat een jonge vrouw met lage SES, zonder interesse en zonder *efficacy*, die de laagste voorspelde kans (38.7%) op politieke participatie heeft. Interessant is dat leeftijd ook bij deze voorspellingen een belangrijke rol speelt. Vooral tussen het profiel 2 en profiel 4, waar alleen de leeftijd verandert (van 18-20 jaar naar 67+ jaar) is een grote toename zichtbaar (+23.1%) in de voorspelde kans op politieke participatie. Hieruit blijkt dus dat leeftijd een grote invloed heeft op deze voorspelde kans en met name bij mensen met een SES. Het effect van leeftijd is minder groot bij de vergelijking van profiel 1 en profiel 3, maar er is ook een toename te zien (+2.7%) als de leeftijdscategorie stijgt. Ook is het grote verschil tussen profiel 1 en 4 erg opvallend (+59.4%); een oude vrouw met een hoge SES en politieke interesse/efficacy heeft een aanzienlijk grotere voorspelde kans op politieke participatie dan een jonge vrouw met een lage SES en zonder interesse/efficacy.

5. Conclusie & Discussie

5.1 Hoofdconclusie

Dit onderzoek is gericht op de vraag: *In hoeverre is sociaal-economische status gerelateerd aan conventionele politieke participatie en kan dit effect verklaard worden door politieke interesse en 'internal political efficacy'?* De resultaten bevestigen dat mensen met een hogere SES vaker conventioneel politiek participeren zoals stemmen bij de verkiezingen, het bijwonen van politieke bijeenkomsten of contact met politici. Dit verband wordt gedeeltelijk verklaard door politieke interesse; mensen met een hogere SES zijn vaker politiek geïnteresseerd. Deze bevindingen sluiten aan bij het Civic Voluntarism Model, waarin wordt gesteld dat hulpbronnen zoals tijd, geld en vaardigheden en motivatie zoals politieke interesse mensen aanzet tot politieke participatie (Verba et al., 1996). Mensen met een hogere SES hebben over het algemeen meer toegang tot hulpbronnen en doorgaans vaker politieke interesse, wat hun kans op politieke participatie vergroot (Reichert, 2018; Verba et al., 1996). Hoewel het gevoel van *internal political efficacy* volgens de literatuur een belangrijke voorspeller blijkt te zijn van politieke participatie (Prats & Meunier, 2021), biedt dit onderzoek daar weinig ondersteuning voor. De resultaten laten zien dat mensen met een hogere SES vaker *internal political efficacy* hebben, maar dit blijkt geen verklaring te zijn voor het verband tussen SES en politieke participatie.

5.2 Validiteit & beperkingen

De externe validiteit van dit onderzoek is sterk: de steekproef is groot en aselekt ($N = 2773$), wat de resultaten generaliseerbaar maakt naar de Nederlandse bevolking. Tegelijkertijd zijn er ook enkele beperkingen. Respondenten hebben zelf aangegeven tot welke sociale klasse ze zichzelf rekenen, wat een subjectieve inschatting is die mogelijk tot een vertekend beeld leidt. In het vervolg zouden er bij deze sociale klassen kenmerken benoemd kunnen worden, zodat mensen zichzelf beter kunnen plaatsen en de antwoorden betrouwbaarder worden. Daarnaast is het mogelijk dat mensen bij het opgeven van hun inkomen een sociaal-wenselijk antwoord gaven, bijvoorbeeld door een hoger inkomen aan te geven. Dit kan leiden tot een overschatting van SES en een vertekening kan geven over de onderlinge verbanden. De gegevens van het Nationaal Kiezersonderzoek zijn, zoals eerder genoemd, over het algemeen representatief voor de Nederlandse bevolking. Het aantal politieke participanten is echter niet volledig representatief: volgens landelijke cijfers stemde 78.7% (NU.nl, 2023) van de kiesrechtigen in Nederland bij de verkiezingen in 2021, terwijl in de dataset 88.7% van de respondenten aangaf toen gestemd te

hebben. Hierdoor is er minder inzicht in de niet-participerende groep, terwijl de motieven van deze groep juist relevant zijn voor het begrijpen van de politieke participatiekloof. Tot slot zijn politieke interesse en *internal political efficacy* gemeten na de verkiezingen. Dit is relevant, omdat de tijd van verkiezingen mogelijk samenhangt met een verhoogde politieke interesse, mede door de aandacht in de media en sociale netwerken hiervoor. Hierdoor kunnen de niveaus van politieke interesse en *internal political efficacy* tijdelijk beïnvloed zijn, wat een vertekend beeld kan opleveren over de respondenten.

5.3 Vervolgonderzoek

Hoewel dit onderzoek bevestigt dat politieke participatie in Nederland ongelijk verdeeld is en SES en politieke interesse hierin een belangrijke rol spelen, roepen de resultaten ook nieuwe vragen op. Zo zou vervolgonderzoek zich specifiek kunnen richten op de groep niet-participanten, bijvoorbeeld aan de hand van kwalitatieve interviews. Hun perspectieven zijn essentieel, omdat de belangen van niet-participanten structureel ondervertegenwoordigd zijn in het politieke besluitvormingsproces. De stem van mensen met een lage sociaal-economische status (SES) wordt in het politiek debat een stuk minder gehoord (Rijken & Schmeets, 2024). Onderzoek naar hun motieven en barrières kan waardevolle inzichten opleveren voor beleidsmakers en politici, om deze bevolkingsgroep beter te kunnen bereiken en hun politieke participatie gericht te bevorderen.

Daarnaast is het van belang om beter te begrijpen wat politieke interesse beïnvloedt bij mensen met een lage sociaal-economische status, aangezien zij minder interesse tonen in de politiek dan andere bevolkingsgroepen (Kopacheva, 2023). Deze studie laat zien dat naarmate mensen meer politieke interesse hebben, ze ook sneller participeren in de politiek. Het is dus relevant om te onderzoeken hoe politieke interesse onder deze groepen gestimuleerd kan worden. Vervolgonderzoek kan zich richten op onderwijs, opvoeding, sociale netwerken en de mate waarin actuele politieke thema's aansluiten op hun leefwereld. Zulke inzichten kunnen overheidsinstanties helpen om de politiek beter te laten aansluiten bij sociaal-economisch kwetsbare groepen. Hierdoor kan politieke participatie laagdrempeliger worden voor alle burgers en de participatiekloof worden verkleind.

Ten slotte is het waardevol om onconventionele vormen van politieke participatie te onderzoeken zoals protestacties, demonstraties en petitie's. Op deze manier ontstaat er nog een vollediger beeld van de politieke betrokkenheid van verschillende sociaal-economische bevolkingsgroepen. Wellicht maken mensen met een lagere SES vaker gebruik van onconventionele vormen van politieke participatie, omdat ze zich minder gehoord voelen via de

conventionele vormen. Dit kan inzicht geven in de oorzaken van de participatiekloof en aanknopingspunten bieden voor overheidsbeleid.

5.4 Bevindingen

De uitkomsten van dit onderzoek bieden waardevol inzicht in de relatie tussen de sociaal-economische status (SES) van individuen en hun politieke participatie. De belangrijke rol van politieke interesse biedt een concreet aangrijpingspunt voor beleidsmakers. Het bevorderen van politieke interesse bij de ondervertegenwoordigde groepen kan hen motiveren om actiever deel te nemen aan de politiek. Wanneer mensen met een lage SES meer participeren in de politiek, kan dit bijdragen aan het verminderen van de participatiekloof en een representatieve democratie bevorderen. Op deze manier wordt de vertegenwoordiging van mensen met een lage sociaal-economische status verbeterd in het politieke besluitvormingsproces.

Ten eerste verdient de politieke vorming van jongeren meer aandacht in Nederland. Scholen zijn wettelijk verplicht om leerlingen voor te bereiden op hun maatschappelijke burgerschap. Veel scholen blijken dit echter onvoldoende op orde te hebben (Inspectie van het Onderwijs, 2023). Bijna de helft van de leraren geeft aan niet goed voorbereid te zijn op het geven van burgerschapsonderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2023). Het internationale ICCS-onderzoek (2022) laat zien dat Nederlandse leerlingen relatief laag scoren op burgerschapskennis en politieke betrokkenheid (Inspectie van het Onderwijs, 2023). Het bevorderen van de politieke interesse, met name onder jongeren met een lage SES, kan op termijn de participatiekloof verminderen. Maatschappijleer is momenteel een verplicht vak van één jaar in het voortgezet onderwijs, maar dit wordt volgens de Onderwijsinspectie nog niet als voldoende gezien (Inspectie van het Onderwijs, 2023). Het uitbreiden van burgerschapsonderwijs kan bijdragen aan het vergroten van politieke betrokkenheid en daarmee ook de politieke interesse en participatie (Dekker et al., 2023). Jongeren met een lage SES komen hierdoor vaker in aanraking met politieke informatie en ontwikkelen meer ‘civic skills’, wat leidt tot meer politieke participatie (Verba et al., 1996). Dit is een investering op lange termijn in een goed werkende democratie waarin alle burgers, ongeacht hun sociaal-economische positie, daadwerkelijk vertegenwoordigd worden.

Ook op korte termijn is het van belang de politieke interesse van burgers met een lage SES te bevorderen. Zij beschikken over minder ‘civic skills’, waaronder cognitieve vaardigheden die nodig zijn om politiek nieuws te begrijpen (Verba et al., 1996). Bovendien sluiten de politieke thema's en het taalgebruik minder aan op hun leefwereld. Om de afstand tot de politiek te verkleinen, is het van belang dat politieke informatie toegankelijker wordt gepresenteerd. Een

mogelijke invulling hiervan is een toegankelijke nieuwszender, vergelijkbaar met het Jeugdjournaal, maar dan gericht op laaggeletterde volwassenen. Dit is erg relevant, aangezien naar schatting 2.5 miljoen mensen in Nederland laaggeletterd zijn (Rijksoverheid, z.d.). Door politieke berichtgeving beter af te stemmen op alle burgers met een lage sociaal-economische positie, kan hun betrokkenheid bij het politiek proces bevorderd worden. Maatschappelijke organisaties zoals voedselbanken kunnen hier ook hun bijdrage aan leveren. De voedselbank is een geschikte plek om toegankelijke politieke informatie te verspreiden, omdat mensen met een lage SES hier sneller mee in aanraking komen. Door hier bijvoorbeeld bij elke verkiezing eenvoudige en actuele flyers aan te bieden, wordt de toegang tot politieke kennis vergroot en de barrières om te participeren verkleind.

Kortom, de bevindingen van dit onderzoek bieden verschillende handvatten voor beleid dat gericht is op het verkleinen van de politieke participatiekloof. Het stimuleren van politieke interesse bij mensen met een lagere sociaal-economische status draagt bij aan een representatieve democratie en het terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid.

Literatuur

- Baker, E. H. (2014). Socioeconomic status, definition. *Wiley-Blackwell Encyclopedia of Health, Illness, Behavior, and Society*.
- Beeghley, L. (1986, June). Social class and political participation: A review and an explanation. *Sociological Forum*, 1(3), 496-513
- Brady, H. E., Verba, S., & Schlozman, K. L. (1995). Beyond SES: a resource model of political participation. *American Political Science Review*, 89(2), 271-294.
- Brown-Iannuzzi, J. L., Lundberg, K. B., & McKee, S. (2017). The politics of socioeconomic status: how socioeconomic status may influence political attitudes and engagement. *Current opinion in psychology*, 18, 11-14.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2024). *Politieke participatie van sociaaleconomische groepen*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2024/politieke-participatie-van-sociaaleconomische-groepen>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (z.d.). *Leeftijdsverdeling*. Centraal Bureau Voor de Statistiek. <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/leeftijd/bevolking>
- Daas, M., Ledoux, G., Smit, F., van der Veen, I., & van Driel, B. (2023). *Burgerschap in beeld: Burgerschapscompetenties en burgerschapsonderwijs in vergelijkend perspectief* (ICCS 2022). Kohnstamm Instituut. <https://kohnstamminstituut.nl/publicaties/burgerschap-in-beeld/>
- Dekker, P., den Ridder, J., & Schrijver, L. (2023). *Democratische gezindheid van Nederlandse adolescenten: Resultaten van een vragenlijstonderzoek onder leerlingen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs*. ProDemos. <https://www.prodemos.nl/kennis-en-onderzoek/publicaties/>
- Deschouwer, K., & Hooghe, M. (2022). *Politiek: een inleiding in de politieke wetenschappen*. (zevende druk). Boom Bestuurskunde
- Fenichel Pitkin, H. (1967). *The concept of representation*. University of California Press.

- Goldberg, A. C., & Sciarini, P. (2022). A reassessment of the association between political interest and electoral participation: adding vote overreporting to the equation. *Acta Politica*, 58(1), 141–160.
- Inspectie van het Onderwijs. (2023). *De Staat van het Onderwijs 2023*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.
<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2023/04/12/de-staat-van-het-onderwijs-2023>
- Jeroense, T., & Spierings, N. (2022). Political participation profiles. *West European Politics*, 46(1), 1–23. <https://doi.org/10.1080/01402382.2021.2017612>
- Kaim, M. (2021). Rethinking modes of political participation: The conventional, unconventional, and alternative. *Democratic Theory*, 8(1), 50-70.
- Kopacheva, E. (2023). The resource model of political participation 2.0 Protesting in semi-authoritarian regimes – A privilege of the privileged.
<https://doi.org/10.15626/lud.484.2023>
- Lijphart, A. (1997). Unequal Participation: Democracy's Unresolved Dilemma. *American Political Science Review*, 91(1), 1–14. <https://doi.org/10.2307/2952255>
- Lindquist, J. H. (1964). Socioeconomic status and political participation. *The Western Political Quarterly*, 17(4), 608–614. <https://doi.org/10.1177/106591296401700402>
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396.
<https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Mueller, C. W., & Parcel, T. L. (1981). Measures of Socioeconomic Status: Alternatives and recommendations. *Child Development*, 52(1), 13. <https://doi.org/10.2307/1129211>
- NOS. (2023, 18 november). Opleidingsniveau zeer bepalend bij voornemen om te gaan stemmen. <https://nos.nl/collectie/13958/artikel/2498257-opleidingsniveau-zeer-bepalend-bij-voornemen-om-te-gaan-stemmen>
- NU.nl. (2023, 23 november). Totale opkomst verkiezingen komt uit op 78,2 procent, iets lager dan in 2021. <https://www.nu.nl/tweede-kamerverkiezingen-2023/6290896/totale-opkomst-verkiezingen-komt-uit-op-782-procent-iets-lager-dan-in-2021.html>

- Ostrander, J., Kindler, T., & Bryan, J. (2021). Using the civic voluntarism model to compare the political participation of US and Swiss social workers. *Journal of Policy Practice and Research*, 2(1), 4-19.
- Prats, M., & Meunier, A. (2021). Political efficacy and participation: An empirical analysis in An empirical analysis in European countries. *OECD Working Papers on Public Governance*, (46), 1-23.
- Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: the collapse and revival of American community*. Choice Reviews Online, 38(04), 38-2454.
- Quintelier, E. (2007). Differences in political participation between young and old people. *Contemporary Politics*, 13(2), 165-180. <https://doi.org/10.1080/13569770701562658>
- Quintelier, E., & Hooghe, M. (2012b). The impact of socio-economic status on political participation. *Political participation in a changing world: Conceptual and empirical challenges* (pp. 273-289). https://doi.org/10.1007/978-3-642-30068-4_14
- Reichert, F. (2016). How internal political efficacy translates political knowledge into political participation: Evidence from Germany. *Europe's Journal of Psychology*, 12(2), 221-241. <https://doi.org/10.5964/ejop.v12i2.1095>
- Reichert, F. (2018). How important are political interest and internal political efficacy in the prediction of political participation? Longitudinal evidence from Germany. *International Journal of Social Psychology Revista De Psicología Social*, 33(3), 459-503. <https://doi.org/10.1080/02134748.2018.1482056>
- Rijken, M., & Schmeets, H. (2024). *Is de politiek er voor iedereen? Over vertrouwen, participatie en vertegenwoordigende organen*. Sociaal en Cultureel Planbureau. <https://www.scp.nl/documenten/publicaties/2024/01/25/is-de-politiek-er-voor-iedereen>
- Rijksoverheid. (z.d.). *Aanpak laaggeletterdheid*. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/laaggeletterdheid/aanpak-laaggeletterdheid>
- Teorell, J., Sum, P., & Tobiasen, M. (2007). Participation and political equality: An assessment of large-scale democracy. In *Routledge eBooks* (pp. 408-438). <https://doi.org/10.4324/9780203965757-26>

- Van Dam, J. (2021, 9 maart). De aanstaande Kamer is nauwelijks vrouwelijker, een beetje kleurrijker en: heel erg hoog opgeleid. *Sociale Vraagstukken*.
<https://www.socialevraagstukken.nl/de-aanstaande-kamer-is-nauwelijks-vrouwelijker-een-beetje-kleurrijker-en-heel-erg-hoog-opgeleid/>
- Van Deth, J. W. (2014). A conceptual map of political participation. *Acta Politica*, 49(3), 349–367. <https://doi.org/10.1057/ap.2014.6>
- Verba, S., Schlozman, K. L., & Brady, H. E. (1996). Voice and equality: civic voluntarism in American politics. *Choice Reviews Online*, 33(06), 33–3597.
<https://doi.org/10.5860/choice.33-3597>
- Wall, G. (1975). The Concept of Interest in Politics. *Politics & Society*, 5(4), 487–510.
<https://doi.org/10.1177/00323292>

Bijlage 1 – Operationalisaties

Sociaal-economische status (SESscore):

Het gemiddelde van de z-scores van netto inkomen (N92), hoogst afgeronde opleiding (V368) en perceptie van de eigen sociale klasse (V353).

COMPUTE SES_klasse = 6 - V353.

EXECUTE.

*De variabele V353 wordt omgekeerd gecodeerd tot SES_klasse zodat de hogere waarden ook de hogere klasse aangeven.

DESCRIPTIVES VARIABLES=N92 V368 SES_klasse

/SAVE

/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

*Alle drie variabelen worden gestandaardiseerd (z-score).

COMPUTE SESscore = MEAN(ZN92, ZV368, ZSES_klasse).

EXECUTE.

*SESscore is het gemiddelde van de drie gestandaardiseerde variabelen

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=SES_klasse.

GRAPH

/HISTOGRAM(NORMAL)=N92.

GRAPH

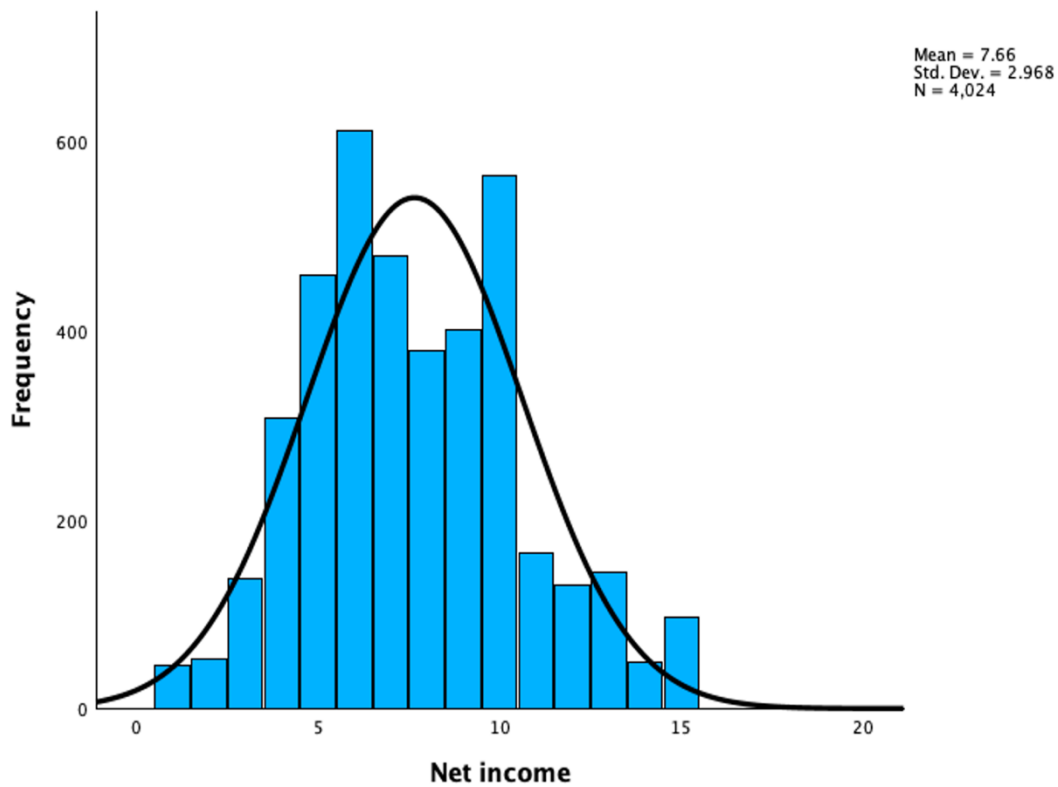
/HISTOGRAM(NORMAL)=V368.

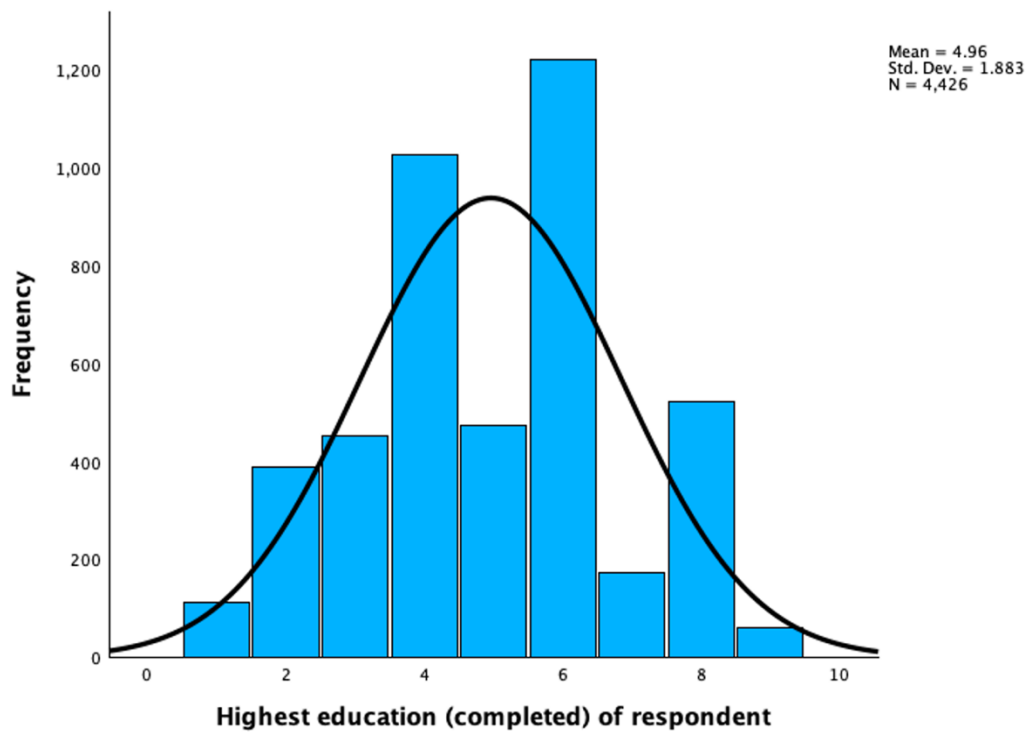
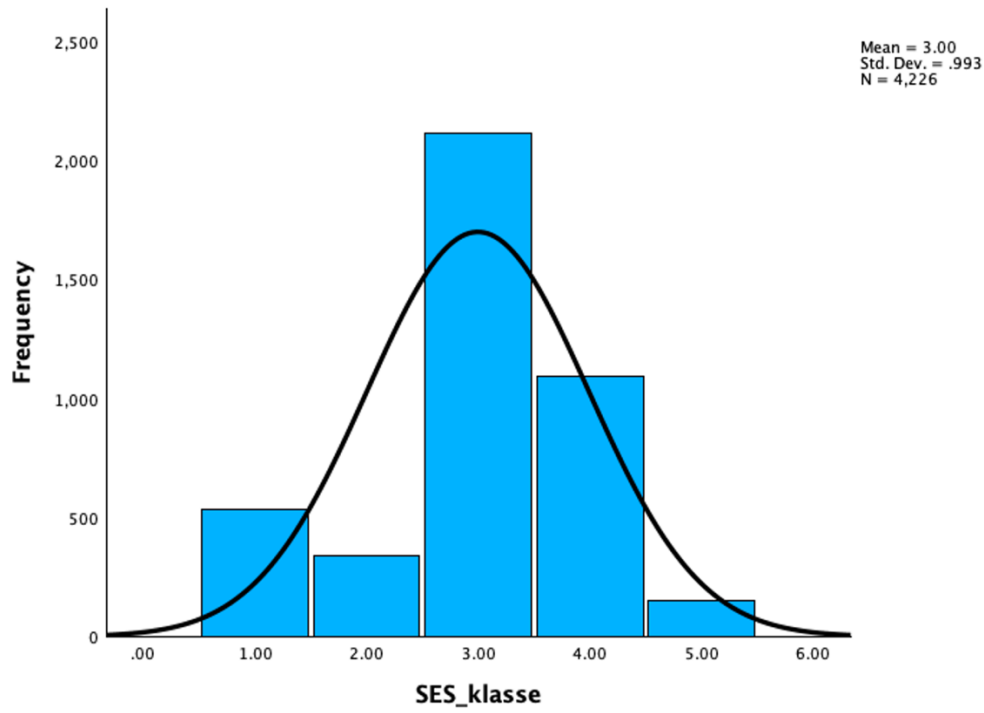
GRAPH

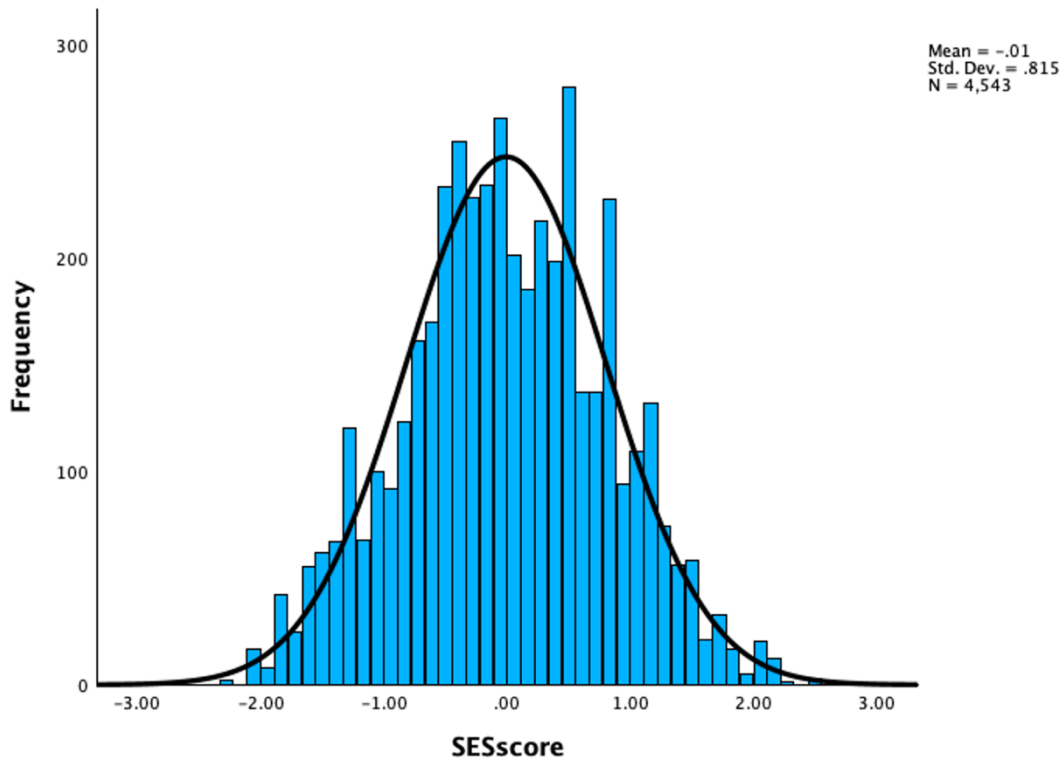
/HISTOGRAM(NORMAL)=SESscore.

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
N92 Net income	4024	1	15	7.66	2.968
V368 Highest education (completed) of respondent	4426	1	9	4.96	1.883
SES_klasse	4226	1.00	5.00	2.9953	.99274
Valid N (listwise)	3750				

Graph

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SEScore	4543	-2.24	2.47	-.0076	.81480
Valid N (listwise)	4543				

RELIABILITY

/VARIABLES=ZN92 ZV368 ZSES_klasse

/SCALE('ALL VARIABLES') ALL

/MODEL=ALPHA

/SUMMARY=TOTAL.

*De interne consistentie van de SES wordt door middel van de Cronbach's Alpha gecontroleerd

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.698	3

*De berekende Cronbach's Alpha van 0.698 wordt als acceptabel beschouwd

Politieke participatie:

RECODE Vo70 (1=1) (2=0) (3=0) INTO Gestemd.

IF (Gestemd = 1 OR V280 = 1 OR V281 = 1 OR V282 = 1 OR V283 = 1 OR N152 = 1)

Con_Pol_Part = 1.

IF (Gestemd = 0 AND V280 = 0 AND V281 = 0 AND V282 = 0 AND V283 = 0 AND N152 = 0)

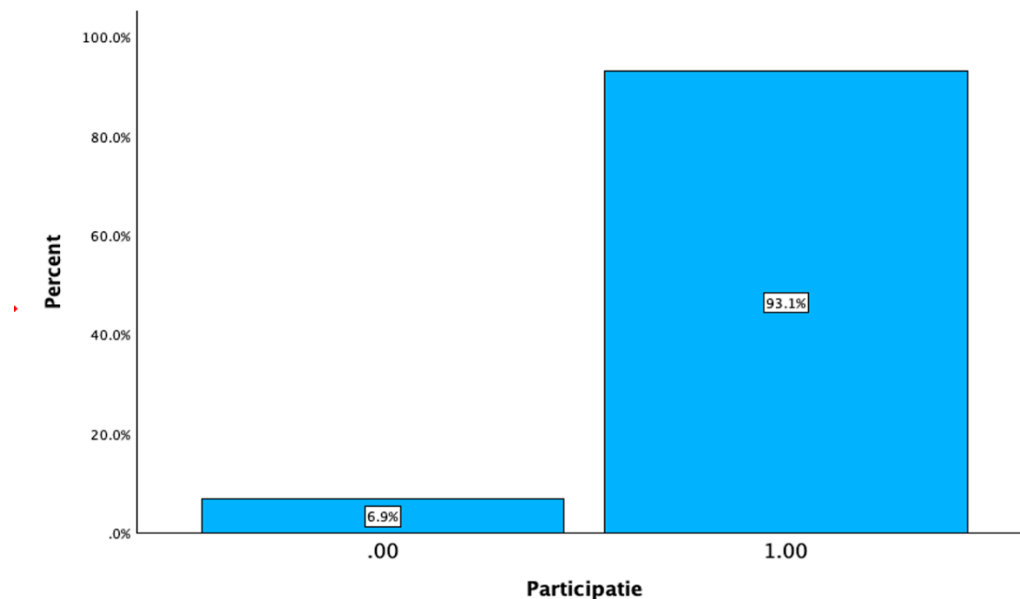
Con_Pol_Part = 0.

RECODE Con_Pol_Part (1=1) (0=0) INTO Participatie.

FREQUENCIES VARIABLES=Vo70 V280 V281 V282 V283 N152.

GRAPH

/BAR(SIMPLE)=PCT BY Participatie.

*Het is opvallend dat 93.1% van de mensen uit de dataset conventionele politieke participatie laten zien, dit is dus erg scheef verdeeld.

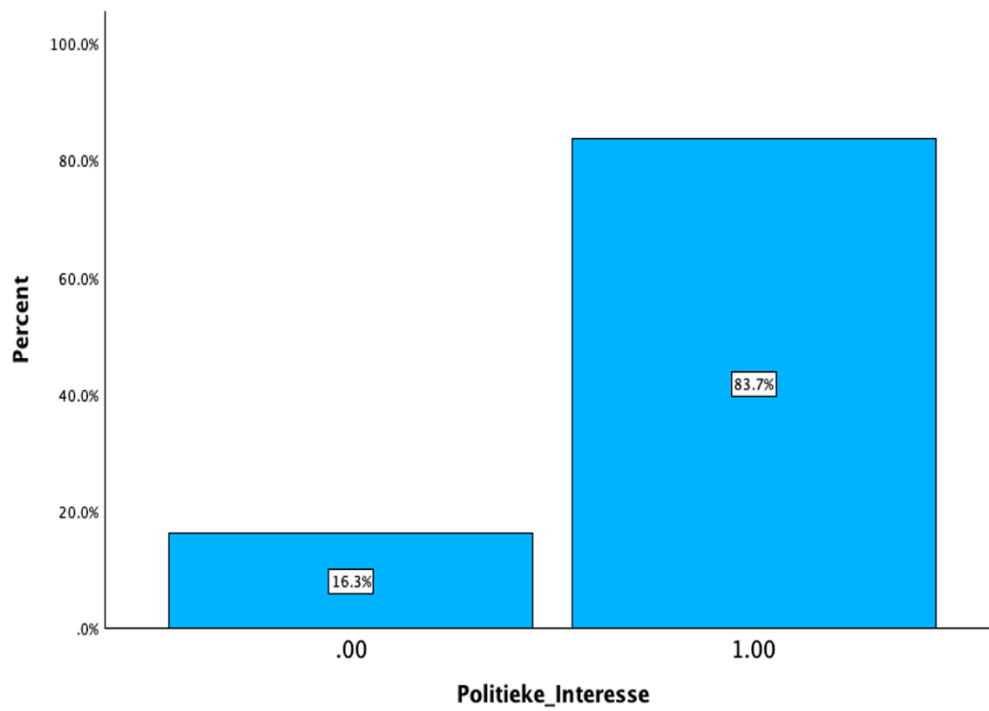
Politieke interesse & internal political efficacy:

RECODE Vo24 (1=1) (2=1) (3=0) INTO Politieke_Interesse.

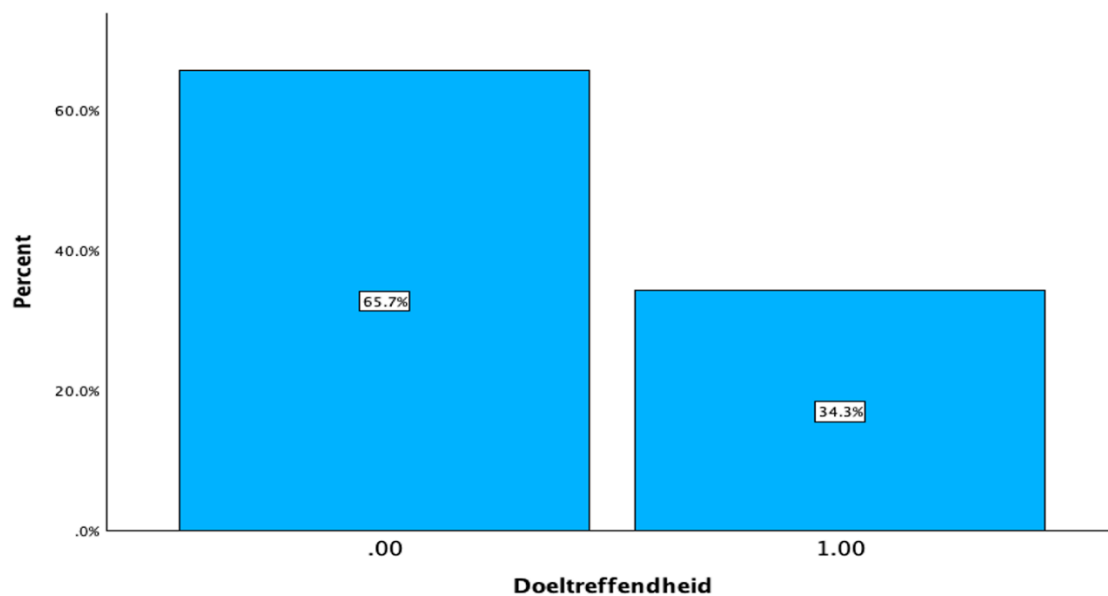
RECODE V258 (1=1) (2=1) (3=0) (4=0) (ELSE=SYSMIS) INTO Doeltreffendheid.

DESCRIPTIVES VARIABLES=Vo24 V258 Politieke_Interesse Doeltreffendheid
/STATISTICS=MEAN STDDEV MIN MAX.

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Vo24 Interested in politics	4507	1	3	2.05	.600
V258 Consider myself qualified for politics	3390	1	4	2.87	.807
Politieke_Interesse	4507	.00	1.00	.7950	.40376
Doeltreffendheid	3390	.00	1.00	.3257	.46869
Valid N (listwise)	3192				

*Een groot deel (83.7%) van de respondenten uit de dataset blijken (tamelijk of zeer) geïnteresseerd in de politiek

*Het is opvallend dat 65.7% van de mensen uit de dataset voelen zich niet bekwaam voor de participatie in de politiek

Controle variabelen:

FREQUENCIES VARIABLES=Vo10.

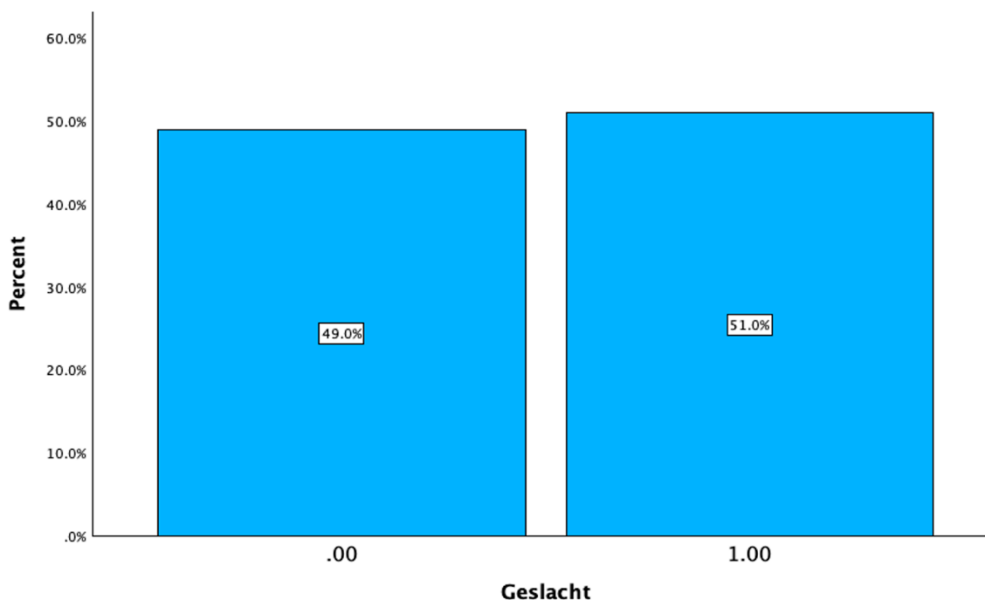
Vo10 Gender					
	<u>Frequency</u>	<u>Percent</u>	<u>Valid Percent</u>	<u>Cumulative Percent</u>	
<u>Valid</u>	<u>1 Male</u>	<u>2325</u>	<u>48.0</u>	<u>48.1</u>	<u>48.1</u>
	<u>2 Female</u>	<u>2510</u>	<u>51.9</u>	<u>51.9</u>	<u>100.0</u>
	<u>3 Other, namely</u>	<u>2</u>	<u>.0</u>	<u>.0</u>	<u>100.0</u>
	<u>Total</u>	<u>4837</u>	<u>100.0</u>	<u>100.0</u>	
<u>Missing</u>	<u>999 NA: Item empty</u>	<u>2</u>	<u>.0</u>		
<u>Total</u>	<u>4839</u>	<u>100.0</u>			

RECODE Vo10 (1=1) (2=0) (ELSE=SYSMIS) INTO Geslacht.

*De mensen die 'anders' hebben opgegeven bij geslacht zijn als missings gecodeerd, omdat dit maar 2 respondenten waren in de gehele dataset.

GRAPH

/BAR(SIMPLE)=PCT BY Geslacht

Vrouw = 0

Man = 1

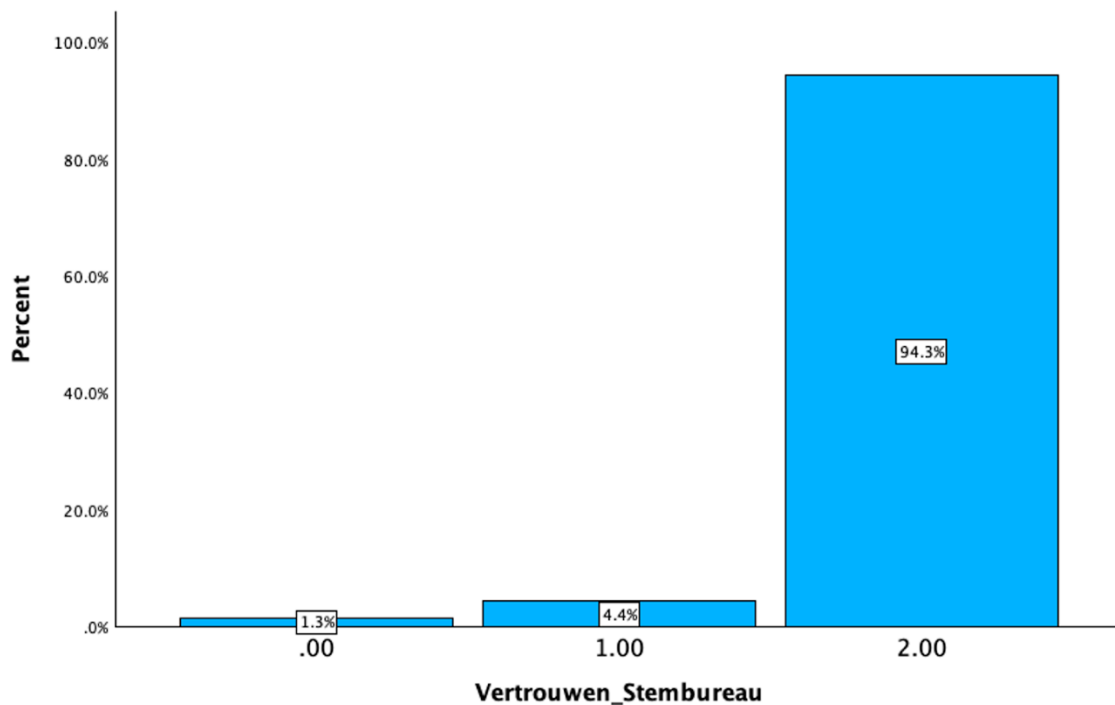
*De verdeling tussen man/vrouw is ongeveer gelijk verdeeld.

```
RECODE N137 (1=2) (2=2) (3=1) (4=0) (5=0) (ELSE=SYSMIS) INTO Vertrouwen_Stembureau.
```

GRAPH

/BAR(SIMPLE)=PCT BY

Vertrouwen_Stembureau.

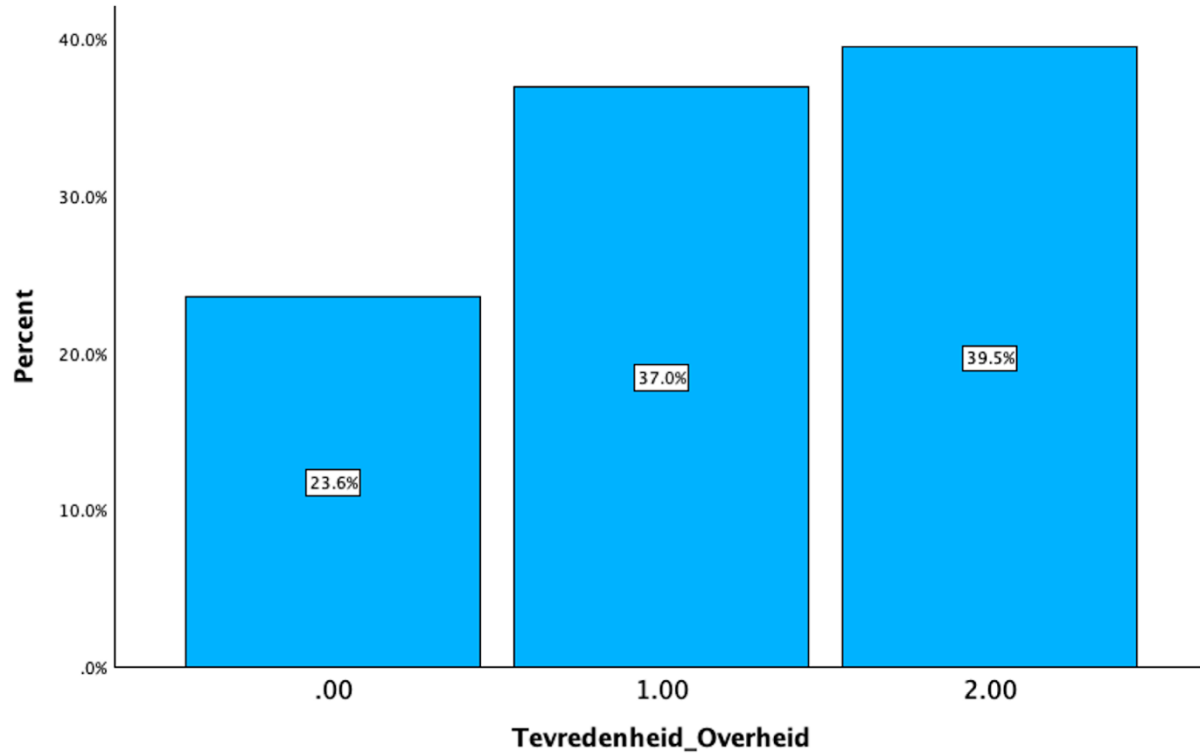
*94.3% van de mensen heeft vertrouwen in het proces van het stembureau, maar 4.4% is neutraal en slechts 1.3% heeft hier geen vertrouwen in

```
RECODE Vo83 (1=2) (2=2) (3=1) (4=0) (5=0) (ELSE=SYSMIS) INTO Tevredenheid_Overheid.
```

GRAPH

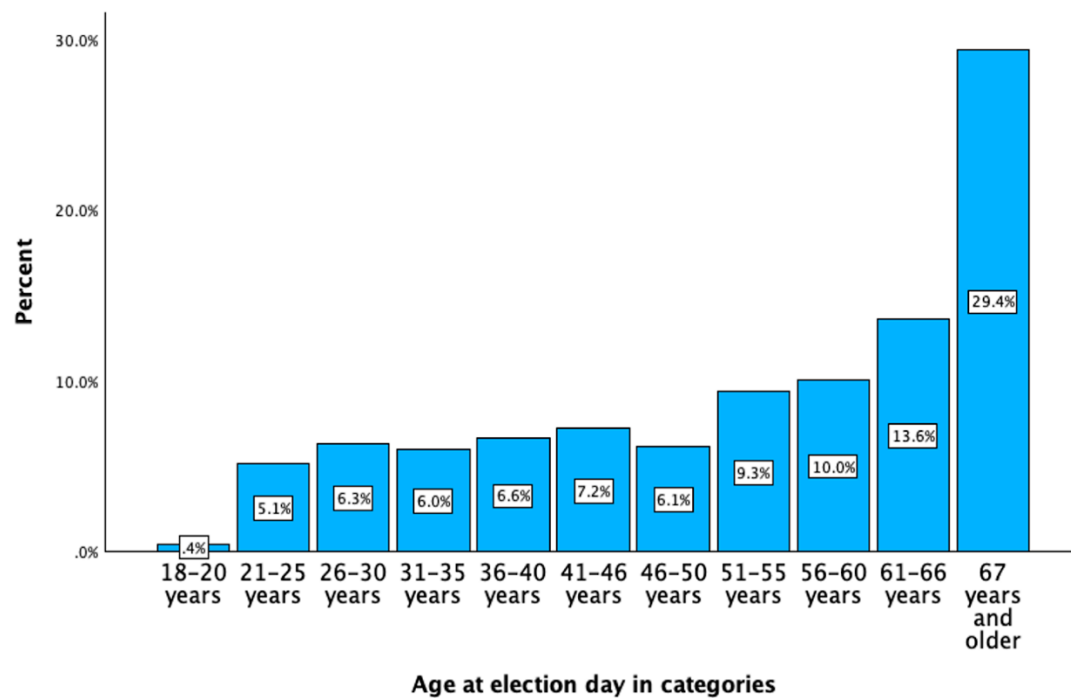
/BAR(SIMPLE)=PCT BY

Tevredenheid_Overheid.

GRAPH

/BAR(SIMPLE)=PCT BY Vo13.

*Leeftijd was alleen in categorieën aanwezig in de dataset en niet in jaren, dus dat is de reden waarom deze variabele in een 15 puntsschaal is gebruikt.

*Het is opvallend dat 29.4% van de respondenten 67+ is en maar 0.4% tussen de 18-20 jaar.

Onbewerkte variabelen:

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
N92 Net income	4024	1	15	7.66	2.968
V368 Highest education (completed) of respondent	4426	1	9	4.96	1.883
SES_klasse	4226	1.00	5.00	2.9953	.99274
V280 Did (not) try to get radio, TV or newspaper involved	3601	0	1	.08	.272
V281 Did (not) try to involve political party or organization	3601	0	1	.05	.210
V282 Did (not) participate in a meeting organized by government	3601	0	1	.07	.250
V283 Did (not) contact politician or civil servant	3601	0	1	.07	.256
N152 Did (not) contact politician through social media	3601	0	1	.03	.174
Vo70 Voted in 2017 parliamentary elections	4305	1	3	1.13	.379
Valid N (listwise)	2830				

Bewerkte variabelen:

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SESScore	4543	-2.24	2.47	-.0076	.81480
Participatie	4184	.00	1.00	.9314	.25279
Politieke_Interesse	4507	.00	1.00	.7950	.40376
Doeltreffendheid	3390	.00	1.00	.3257	.46869
Geslacht	4835	.00	1.00	.4809	.49969
Tevredenheid_Overheid	4424	.00	2.00	1.1311	.76935
Vertrouwen_Stembureau	3582	.00	2.00	1.9213	.31343
Valid N (listwise)	2785				

Na filteren van missing:

Descriptive Statistics					
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SESScore	2773	-2.24	2.47	.0732	.78574
Participatie	2773	.00	1.00	.9297	.25573
Politieke_Interesse	2773	.00	1.00	.8374	.36910
Doeltreffendheid	2773	.00	1.00	.3426	.47466
Geslacht	2773	.00	1.00	.5103	.49998
Tevredenheid_Overheid	2773	.00	2.00	1.1587	.77808
Vertrouwen_Stembureau	2773	.00	2.00	1.9304	.30125
Valid N (listwise)	2773				

Bijlage 2 – Analyse

*2. Beschrijvende statistieken.

DESCRIPTIVES VARIABLES=N92 V368 SES_klasse V280 V281 V282 V283 N152 Vo70.

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
N92 Net income	4024	1	15	7.66	2.968
V368 Highest education (completed) of respondent	4426	1	9	4.96	1.883
SES_klasse	4226	1.00	5.00	2.9953	.99274
V280 Did (not) try to get radio, TV or newspaper involved	3601	0	1	.08	.272
V281 Did (not) try to involve political party or organization	3601	0	1	.05	.210
V282 Did (not) participate in a meeting organized by government	3601	0	1	.07	.250
V283 Did (not) contact politician or civil servant	3601	0	1	.07	.256
N152 Did (not) contact politician through social media	3601	0	1	.03	.174
Vo70 Voted in 2017 parliamentary elections	4305	1	3	1.13	.379
Valid N (listwise)	2830				

FREQUENCIES VARIABLES=Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid Geslacht
Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau.

Frequencies

Statistics

		Participatie	Politieke_Inte resse	Doeltreffendhe id	Geslacht	Tevredenheid _Overheid	Vertrouwen_S tembureau
N	Valid	4184	4507	3390	4835	4424	3582
	Missing	655	332	1449	4	415	1257

Frequency Table

Participatie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	287	5.9	6.9	6.9
	1.00	3897	80.5	93.1	100.0
	Total	4184	86.5	100.0	
Missing	System	655	13.5		
Total		4839	100.0		

Politieke_Interesse

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	924	19.1	20.5	20.5
	1.00	3583	74.0	79.5	100.0
	Total	4507	93.1	100.0	
Missing	System	332	6.9		
Total		4839	100.0		

Doeltreffendheid

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	2286	47.2	67.4	67.4
	1.00	1104	22.8	32.6	100.0
	Total	3390	70.1	100.0	

Missing	System	1449	29.9		
Total		4839	100.0		

Geslacht

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	2510	51.9	51.9	51.9
	1.00	2325	48.0	48.1	100.0
	Total	4835	99.9	100.0	
Missing	System	4	.1		
Total		4839	100.0		

Tevredenheid_Overheid

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	1057	21.8	23.9	23.9
	1.00	1730	35.8	39.1	63.0
	2.00	1637	33.8	37.0	100.0
	Total	4424	91.4	100.0	
Missing	System	415	8.6		
Total		4839	100.0		

Vertrouwen_Stembureau

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	46	1.0	1.3	1.3
	1.00	190	3.9	5.3	6.6
	2.00	3346	69.1	93.4	100.0
	Total	3582	74.0	100.0	
Missing	System	1257	26.0		
Total		4839	100.0		

DESCRIPTIVES VARIABLES=SESScore Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid
Geslacht Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau.

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SESScore	4543	-2.24	2.47	-.0076	.81480
Participatie	4184	.00	1.00	.9314	.25279
Politieke_Interesse	4507	.00	1.00	.7950	.40376
Doeltreffendheid	3390	.00	1.00	.3257	.46869
Geslacht	4835	.00	1.00	.4809	.49969
Tevredenheid_Overheid	4424	.00	2.00	1.1311	.76935
Vertrouwen_Stembureau	3582	.00	2.00	1.9213	.31343
Valid N (listwise)	2785				

* 3. Analyse van selectieve uitval.

De respondenten met missende waarden op de relevante variabelen worden gedeselecteerd uit de dataset.

```
COMPUTE misval = MISSING(SESScore) + MISSING(Participatie) +  
MISSING(Politieke_Interesse) +  
MISSING(Doeltreffendheid) + MISSING(Geslacht) + MISSING(Tevredenheid_Overheid) +  
MISSING(Vertrouwen_Stembureau) + MISSING(Vo13) .  
EXECUTE.
```

```
USE ALL.  
COMPUTE filter_$ = (misval = 0).  
VARIABLE LABELS filter_$ 'misval = 0 (FILTER)'.  
VALUE LABELS filter_$ 0 'Niet geselecteerd' 1 'Wel geselecteerd'.  
FORMATS filter_$ (F1.0).  
FILTER BY filter_$.  
EXECUTE.
```


FREQUENCIES VARIABLES=Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid Geslacht
Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau.

Frequencies

Statistics

		Participatie	Politieke_Inte resse	Doeltreffendhe id	Geslacht	Tevredenheid _Overheid	Vertrouwen_S tembureau
N	Valid	2773	2773	2773	2773	2773	2773
	Missing	0	0	0	0	0	0

Frequency Table

Participatie

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	195	7.0	7.0	7.0
	1.00	2578	93.0	93.0	100.0
	Total	2773	100.0	100.0	

Politieke_Interesse

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	451	16.3	16.3	16.3
	1.00	2322	83.7	83.7	100.0
	Total	2773	100.0	100.0	

Doeltreffendheid

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent

Valid	.00	1823	65.7	65.7	65.7
	1.00	950	34.3	34.3	100.0
	Total	2773	100.0	100.0	

Geslacht

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	1358	49.0	49.0	49.0
	1.00	1415	51.0	51.0	100.0
	Total	2773	100.0	100.0	

Tevredenheid_Overheid

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	654	23.6	23.6	23.6
	1.00	1025	37.0	37.0	60.5
	2.00	1094	39.5	39.5	100.0
	Total	2773	100.0	100.0	

Vertrouwen_Stembureau

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	.00	36	1.3	1.3	1.3
	1.00	121	4.4	4.4	5.7
	2.00	2616	94.3	94.3	100.0
	Total	2773	100.0	100.0	

DESCRIPTIVES VARIABLES=SESScore Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid
Geslacht Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau.

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
SESscore	2773	-2.24	2.47	.0732	.78574
Participatie	2773	.00	1.00	.9297	.25573
Politieke_Interesse	2773	.00	1.00	.8374	.36910
Doeltreffendheid	2773	.00	1.00	.3426	.47466
Geslacht	2773	.00	1.00	.5103	.49998
Tevredenheid_Overheid	2773	.00	2.00	1.1587	.77808
Vertrouwen_Stembureau	2773	.00	2.00	1.9304	.30125
Valid N (listwise)	2773				

*4. Correlaties

*Pearson (interval/ratio).

CORRELATIONS

```

/VARIABLES=SESscore Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid
Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau Geslacht Vo13
/PRINT=TWOTAIL
/MISSING=PAIRWISE.

```

Correlations

		SESscore	Participatie	Politieke_Interesse	Doeltreffendheid	Tevredenheid_Overheid	Vertrouwen_Stembureau	Geslacht	Vo13 Age at election day in categories
SESscore	Pearson Correlation	1	.117	.209	.247	.196	.105	.064	-.162
	Sig. (2-tailed)		<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773

Participatie	Pearson	.117	1	.215	.059	.052	.147	.004	.068
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	<.001		<.001	.002	.006	<.001	.823	<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
Politieke_Interesse	Pearson	.209	.215	1	.205	.026	.106	.151	.072
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001		<.001	.174	<.001	<.001	<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
Doeltreffendheid	Pearson	.247	.059	.205	1	.030	.023	.133	-.152
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	<.001	.002	<.001		.120	.226	<.001	<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
Tevredenheid_Overheid	Pearson	.196	.052	.026	.030	1	.159	-.003	-.115
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	<.001	.006	.174	.120		<.001	.864	<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
Vertrouwen_Stembureau	Pearson	.105	.147	.106	.023	.159	1	.037	.104
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	<.001	<.001	<.001	.226	<.001		.051	<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
Geslacht	Pearson	.064	.004	.151	.133	-.003	.037	1	.065
	Correlation								
	Sig. (2-tailed)	<.001	.823	<.001	<.001	.864	.051		<.001
	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
	Pearson	-.162	.068	.072	-.152	-.115	.104	.065	1
	Correlation								

Vo13 Age at election day in categories	Sig. (2- tailed)	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	
N		2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773

*Spearman (voor ordinale/binaire data).

NONPAR CORR

/VARIABLES=SESscore Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid

Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau Geslacht Vo13

/PRINT=SPEARMAN TWOTAIL

/MISSING=PAIRWISE.

Nonparametric Correlations

Correlations

			SESs core	Partic ipatie	Politiek e_Inter esse	Doeltref endhei d	Tevrede nheid_ Overhei d	Vertrou wen_St embure au	Gesla cht	Vo13 Age at election day in categori es
Spearma n's rho	SESscore	Correlation	1.00	.116	.207	.245	.195	.121	.062	-.166
		Coefficient	0							
		Sig. (2- tailed)	.	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	.001	<.001
		N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
	Participatie	Correlation	.116	1.000	.215	.059	.055	.147	.004	.069
		Coefficient								
		Sig. (2- tailed)	<.001	.	<.001	.002	.004	<.001	.823	<.001
		N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773

	Politieke_Inte resse	Correlation	.207	.215	1.000	.205	.029	.100	.151	.077
		Coefficient								
		Sig. (2- tailed)	<.001	<.001	.	<.001	.129	<.001	<.001	<.001
	Doeltreffendh eid	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
		Correlation	.245	.059	.205	1.000	.035	.026	.133	-.153
		Coefficient								
	Tevredenheid _Overheid	Sig. (2- tailed)	<.001	.002	<.001	.	.064	.179	<.001	<.001
		N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
		Correlation	.195	.055	.029	.035	1.000	.152	.002	-.116
	Vertrouwen_ Stembureau	Coefficient								
		Sig. (2- tailed)	<.001	.004	.129	.064	.	<.001	.926	<.001
		N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
	Geslacht	Correlation	.121	.147	.100	.026	.152	1.000	.041	.100
		Coefficient								
		Sig. (2- tailed)	<.001	<.001	<.001	.179	<.001	.	.032	<.001
	Vo13 Age at election day in categories	N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
		Correlation	.062	.004	.151	.133	.002	.041	1.00	.067
		Coefficient							0	
		Sig. (2- tailed)	.001	.823	<.001	<.001	.926	.032	.	<.001
		N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773
		Correlation	-.166	.069	.077	-.153	-.116	.100	.067	1.000
		Coefficient								
		Sig. (2- tailed)	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	<.001	.
		N	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773	2773

*6. Logistische regressies: Model 1 t/m 4b

Omdat de afhankelijke variabele (participatie) een binaire uitkomst heeft, is er gekozen voor een logistische regressie analyse

*Model 1 (basismodel): controlevariabelen -> participatie.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht V013 Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Observed		Predicted Participatie		Percentage Correct
		.00	1.00	.00	1.00	
Step 0	Participatie	.00	0	195	.0	
		1.00	0	2578	100.0	
	Overall Percentage				93.0	

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	2.582	.074	1208.377	1	<.001	13.221

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Geslacht	.050	1	.823
		Age at election day in categories	13.011	1	<.001
		Tevredenheid_Overheid	7.634	1	.006
		Vertrouwen_Stembureau	60.057	1	<.001
	Overall Statistics		71.811	4	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	50.338	4	<.001
	Block	50.338	4	<.001
	Model	50.338	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1360.944 ^a	.018	.045

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	2.854	8	.943

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	46	45.152	237	237.848	283
	2	26	23.631	252	254.369	278
	3	21	21.372	270	269.628	291
	4	17	17.885	251	250.115	268
	5	20	18.036	270	271.964	290
	6	15	15.971	256	255.029	271
	7	12	14.955	267	264.045	279
	8	20	16.298	302	305.702	322
	9	8	10.355	213	210.645	221
	10	10	11.346	260	258.654	270

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct
Observed		.00	1.00	
Step 1	Participatie .00	0	195	.0
	1.00	0	2578	100.0

	Overall Percentage		93.0
--	--------------------	--	------

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.024	.151	.025	1	.875	.977
	Age at election day in categories	.077	.025	9.557	1	.002	1.080
	Tevredenheid_Overheid	.196	.098	3.972	1	.046	1.217
	Vertrouwen_Stembureau	.911	.160	32.644	1	<.001	2.488
	Constant	.083	.330	.064	1	.801	1.087

a. Variable(s) entered on step 1: Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

*Model 2: SES -> participatie.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht V013 Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau

/METHOD=ENTER SESscore

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value Internal Value

.00	0
1.00	1

Block o: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted Participatie		Percentage Correct	
Observed		.00	1.00		
Step o	Participatie	.00	0	195	.0
		1.00	0	2578	100.0
	Overall Percentage				93.0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step o	Constant	2.582	.074	1208.377	1	<.001	13.221

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step o	Variables	Geslacht	.050	1	.823
		Age at election day in categories	13.011	1	<.001
		Tevredenheid_Overheid	7.634	1	.006
		Vertrouwen_Stembureau	60.057	1	<.001
		Overall Statistics	71.811	4	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	50.338	4	<.001
	Block	50.338	4	<.001
	Model	50.338	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1360.944 ^a	.018	.045

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	2.854	8	.943

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	46	45.152	237	237.848	283
	2	26	23.631	252	254.369	278
	3	21	21.372	270	269.628	291
	4	17	17.885	251	250.115	268
	5	20	18.036	270	271.964	290
	6	15	15.971	256	255.029	271
	7	12	14.955	267	264.045	279

8	20	16.298	302	305.702	322
9	8	10.355	213	210.645	221
10	10	11.346	260	258.654	270

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct	
Observed		.00	1.00		
Step 1	Participatie	.00	0	195	.0
		1.00	0	2578	100.0
	Overall Percentage				93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.024	.151	.025	1	.875	.977
	Age at election day in categories	.077	.025	9.557	1	.002	1.080
	Tevredenheid_Overheid	.196	.098	3.972	1	.046	1.217
	Vertrouwen_Stembureau	.911	.160	32.644	1	<.001	2.488
	Constant	.083	.330	.064	1	.801	1.087

a. Variable(s) entered on step 1: Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	35.289	1	<.001
	Block	35.289	1	<.001

	Model	85.627	5	<.001
--	-------	--------	---	-------

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1325.655 ^a	.030	.076

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	11.893	8	.156

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	48	51.888	229	225.112	277
	2	38	29.443	239	247.557	277
	3	22	23.191	255	253.809	277
	4	20	19.366	257	257.634	277
	5	13	16.665	265	261.335	278
	6	23	14.623	255	263.377	278
	7	9	12.807	268	264.193	277
	8	9	11.052	268	265.948	277
	9	9	9.209	268	267.791	277
	10	4	6.757	274	271.243	278

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct
Observed		.00	1.00	
Step 1	Participatie	.00	1	194
				.5

	1.00	2	2576	99.9
	Overall Percentage			92.9

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.076	.152	.247	1	.619	.927
	Age at election day in categories	.103	.025	16.754	1	<.001	1.108
	Tevredenheid_Overheid	.096	.101	.903	1	.342	1.101
	Vertrouwen_Stembureau	.824	.162	25.785	1	<.001	2.279
	SESScore	.600	.102	34.426	1	<.001	1.823
	Constant	.235	.336	.488	1	.485	1.265

a. Variable(s) entered on step 1: SESScore.

*Model 3a: SES -> politieke interesse.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Politieke_Interesse

/METHOD=ENTER SESScore Geslacht VO13 Tevredenheid_Overheid

Vertrouwen_Stembureau

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value Internal Value

.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

Observed			Predicted		Percentage Correct
			Politieke_Interesse .00	1.00	
Step 0	Politieke_Interesse	.00	0	451	.0
		1.00	0	2322	100.0
	Overall Percentage				83.7

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	1.639	.051	1014.137	1	<.001	5.149

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	SEScore	120.640	1	<.001
		Geslacht	63.046	1	<.001

	Age at election day in categories	14.418	1	<.001
	Tevredenheid_Overheid	1.850	1	.174
	Vertrouwen_Stembureau	31.040	1	<.001
Overall Statistics		213.262	5	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	219.376	5	<.001
	Block	219.376	5	<.001
	Model	219.376	5	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	2243.167 ^a	.076	.129

a. Estimation terminated at iteration number 5 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	11.041	8	.199

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Politieke_Interesse = .00		Politieke_Interesse = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	106	110.143	172	167.857	278
	2	79	75.860	198	201.140	277

3	66	60.694	211	216.306	277
4	57	49.786	220	227.214	277
5	26	41.229	251	235.771	277
6	37	34.063	240	242.937	277
7	31	28.241	247	249.759	278
8	26	22.744	250	253.256	276
9	14	17.309	263	259.691	277
10	9	10.931	270	268.069	279

Classification Table^a

		Predicted			
		Politieke_Interesse		Percentage	
Observed		.00	1.00	Correct	
Step 1	Politieke_Interesse	.00	11	440	2.4
		1.00	16	2306	99.3
	Overall Percentage				83.6

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	SEScore	.804	.075	115.392	1	<.001	2.234
	Geslacht	.782	.111	49.529	1	<.001	2.187
	Age at election day in categories	.090	.018	24.725	1	<.001	1.094
	Tevredenheid_Overheid	-.059	.072	.652	1	.419	.943
	Vertrouwen_Stembureau	.477	.146	10.673	1	.001	1.611
	Constant	-.181	.299	.369	1	.544	.834

a. Variable(s) entered on step 1: SESscore, Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

*Model 3b: SES & politieke interesse -> participatie.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht Vo13 Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau

/METHOD=ENTER SESscore

/METHOD=ENTER Politieke_Interesse

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Observed		Predicted Participatie		Percentage Correct
		.00	1.00	.00	1.00	
Step 0	Participatie	.00	0	195	.0	
		1.00	0	2578	100.0	
	Overall Percentage				93.0	

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	2.582	.074	1208.377	1	<.001	13.221

Variables not in the Equation

		Score		df	Sig.
Step 0	Variables	Geslacht	.050	1	.823
		Age at election day in categories	13.011	1	<.001
		Tevredenheid_Overheid	7.634	1	.006
		Vertrouwen_Stembureau	60.057	1	<.001
	Overall Statistics		71.811	4	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	50.338	4	<.001
	Block	50.338	4	<.001
	Model	50.338	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1360.944 ^a	.018	.045

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	2.854	8	.943

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	46	45.152	237	237.848	283
	2	26	23.631	252	254.369	278
	3	21	21.372	270	269.628	291
	4	17	17.885	251	250.115	268
	5	20	18.036	270	271.964	290
	6	15	15.971	256	255.029	271
	7	12	14.955	267	264.045	279
	8	20	16.298	302	305.702	322
	9	8	10.355	213	210.645	221
	10	10	11.346	260	258.654	270

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct
Observed		.00	1.00	
Step 1	Participatie .00	0	195	.0
	1.00	0	2578	100.0
	Overall Percentage			93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.024	.151	.025	1	.875	.977
	Age at election day in categories	.077	.025	9.557	1	.002	1.080
	Tevredenheid_Overheid	.196	.098	3.972	1	.046	1.217
	Vertrouwen_Stembureau	.911	.160	32.644	1	<.001	2.488
	Constant	.083	.330	.064	1	.801	1.087

a. Variable(s) entered on step 1: Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	35.289	1	<.001
	Block	35.289	1	<.001
	Model	85.627	5	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1325.655 ^a	.030	.076

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
------	------------	----	------

1	11.893	8	.156
---	--------	---	------

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	48	51.888	229	225.112	277
	2	38	29.443	239	247.557	277
	3	22	23.191	255	253.809	277
	4	20	19.366	257	257.634	277
	5	13	16.665	265	261.335	278
	6	23	14.623	255	263.377	278
	7	9	12.807	268	264.193	277
	8	9	11.052	268	265.948	277
	9	9	9.209	268	267.791	277
	10	4	6.757	274	271.243	278

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
		Participatie .00	Participatie 1.00	
Step 1	Observed Participatie .00	1	194	.5
	1.00	2	2576	99.9
	Overall Percentage			92.9

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.076	.152	.247	1	.619	.927
	Age at election day in categories	.103	.025	16.754	1	<.001	1.108
	Tevredenheid_Overheid	.096	.101	.903	1	.342	1.101
	Vertrouwen_Stembureau	.824	.162	25.785	1	<.001	2.279

	SEScore	.600	.102	34.426	1	<.001	1.823
	Constant	.235	.336	.488	1	.485	1.265

a. Variable(s) entered on step 1: SESscore.

Block 3: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	67.055	1	<.001
	Block	67.055	1	<.001
	Model	152.681	6	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1258.600 ^a	.054	.134

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	10.787	8	.214

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	64	67.872	213	209.128	277
	2	40	34.801	237	242.199	277
	3	22	20.552	254	255.448	276
	4	21	15.553	256	261.447	277

5	13	12.965	264	264.035	277
6	7	11.286	271	266.714	278
7	8	9.986	272	270.014	280
8	12	8.698	265	268.302	277
9	7	7.503	271	270.497	278
10	1	5.783	275	270.217	276

Classification Table^a

			Predicted		Percentage Correct
Observed			Participatie	Percentage	
			.00	1.00	
Step 1	Participatie	.00	5	190	2.6
		1.00	4	2574	99.8
	Overall Percentage				93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.292	.159	3.383	1	.066	.746
	Age at election day in categories	.090	.026	11.912	1	<.001	1.094
	Tevredenheid_Overheid	.117	.104	1.267	1	.260	1.124
	Vertrouwen_Stembureau	.722	.169	18.282	1	<.001	2.059
	SESScore	.427	.107	15.993	1	<.001	1.533
	Politieke_Interesse	1.402	.166	71.317	1	<.001	4.061
	Constant	-.420	.357	1.384	1	.239	.657

a. Variable(s) entered on step 1: Politieke_Interesse.

*Model 4a: SES -> internal political efficacy.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Doeltreffendheid

/METHOD=ENTER SESScore Geslacht Vo13 Tevredenheid_Overheid

Vertrouwen_Stembureau

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5)

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

Observed			Predicted		Percentage Correct
			Doeltreffendheid .00	1.00	
Step 0	Doeltreffendheid	.00	1823	0	100.0
		1.00	950	0	.0
	Overall Percentage				65.7

- a. Constant is included in the model.
b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	-.652	.040	265.313	1	<.001	.521

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	SEScore	169.040	1	<.001
		Geslacht	48.761	1	<.001
		Age at election day in categories	64.455	1	<.001
		Tevredenheid_Overheid	2.423	1	.120
		Vertrouwen_Stembureau	1.468	1	.226
	Overall Statistics		251.856	5	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	264.092	5	<.001
	Block	264.092	5	<.001
	Model	264.092	5	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	3300.533 ^a	.091	.126

a. Estimation terminated at iteration number 4 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	7.643	8	.469

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Doeltreffendheid = .00		Doeltreffendheid = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	251	241.806	26	35.194	277
	2	230	225.559	47	51.441	277
	3	210	214.594	69	64.406	279
	4	200	203.104	78	74.896	278
	5	186	191.081	91	85.919	277
	6	180	180.332	97	96.668	277
	7	168	169.299	110	108.701	278
	8	152	154.440	125	122.560	277
	9	128	136.703	149	140.297	277
	10	118	106.082	158	169.918	276

Classification Table^a

			Predicted		Percentage Correct
			Doeltreffendheid .00	Doeltreffendheid 1.00	
Step 1	Observed Doeltreffendheid	.00	1633	190	89.6
		1.00	709	241	25.4
	Overall Percentage				67.6

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
---	------	------	----	------	--------

Step 1 ^a	SESScore	.662	.058	128.288	1	<.001	1.939
	Geslacht	.582	.085	46.833	1	<.001	1.790
	Age at election day in categories	-.099	.014	47.990	1	<.001	.906
	Tevredenheid_Overheid	-.095	.056	2.909	1	.088	.909
	Vertrouwen_Stembureau	.109	.147	.551	1	.458	1.116
	Constant	-.381	.295	1.668	1	.197	.683

a. Variable(s) entered on step 1: SESScore, Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

*Model 4b: SES & internal political efficacy -> participatie.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht Vo13 Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau

/METHOD=ENTER SESScore

/METHOD=ENTER Doeltreffendheid

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value Internal Value

.00	0
1.00	1

Block 0: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted Participatie		Percentage Correct
Observed		.00	1.00	
Step 0	Participatie	.00	0	195
		1.00	0	2578
	Overall Percentage			93.0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 0	Constant	2.582	.074	1208.377	1	<.001	13.221

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step 0	Variables	Geslacht	.050	1	.823
		Age at election day in categories	13.011	1	<.001
		Tevredenheid_Overheid	7.634	1	.006
		Vertrouwen_Stembureau	60.057	1	<.001
	Overall Statistics		71.811	4	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	50.338	4	<.001
	Block	50.338	4	<.001
	Model	50.338	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1360.944 ^a	.018	.045

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	2.854	8	.943

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	46	45.152	237	237.848	283
	2	26	23.631	252	254.369	278
	3	21	21.372	270	269.628	291
	4	17	17.885	251	250.115	268
	5	20	18.036	270	271.964	290
	6	15	15.971	256	255.029	271
	7	12	14.955	267	264.045	279
	8	20	16.298	302	305.702	322

9	8	10.355	213	210.645	221
10	10	11.346	260	258.654	270

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct	
Observed		.00	1.00		
Step 1	Participatie	.00	0	195	.0
		1.00	0	2578	100.0
	Overall Percentage				93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.024	.151	.025	1	.875	.977
	Age at election day in categories	.077	.025	9.557	1	.002	1.080
	Tevredenheid_Overheid	.196	.098	3.972	1	.046	1.217
	Vertrouwen_Stembureau	.911	.160	32.644	1	<.001	2.488
	Constant	.083	.330	.064	1	.801	1.087

a. Variable(s) entered on step 1: Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	35.289	1	<.001
	Block	35.289	1	<.001
	Model	85.627	5	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1325.655 ^a	.030	.076

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	11.893	8	.156

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	48	51.888	229	225.112	277
	2	38	29.443	239	247.557	277
	3	22	23.191	255	253.809	277
	4	20	19.366	257	257.634	277
	5	13	16.665	265	261.335	278
	6	23	14.623	255	263.377	278
	7	9	12.807	268	264.193	277
	8	9	11.052	268	265.948	277
	9	9	9.209	268	267.791	277
	10	4	6.757	274	271.243	278

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct
Observed		.00	1.00	
Step 1	Participatie .00	1	194	.5
	1.00	2	2576	99.9

	Overall Percentage		92.9
--	--------------------	--	------

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.076	.152	.247	1	.619	.927
	Age at election day in categories	.103	.025	16.754	1	<.001	1.108
	Tevredenheid_Overheid	.096	.101	.903	1	.342	1.101
	Vertrouwen_Stembureau	.824	.162	25.785	1	<.001	2.279
	SEScore	.600	.102	34.426	1	<.001	1.823
	Constant	.235	.336	.488	1	.485	1.265

a. Variable(s) entered on step 1: SESCOre.

Block 3: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	6.340	1	.012
	Block	6.340	1	.012
	Model	91.966	6	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1319.315 ^a	.033	.082

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	9.552	8	.298

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	47	52.605	230	224.395	277
	2	40	30.010	237	246.990	277
	3	20	23.766	257	253.234	277
	4	20	19.508	257	257.492	277
	5	21	16.884	257	261.116	278
	6	13	14.609	264	262.391	277
	7	14	12.498	263	264.502	277
	8	9	10.608	270	268.392	279
	9	4	8.582	273	268.418	277
	10	7	5.931	270	271.069	277

Classification Table^a

		Predicted Participatie		Percentage Correct
Observed		.00	1.00	
Step 1	Participatie	.00	3	192
		1.00	1	2577
	Overall Percentage			93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.120	.153	.614	1	.433	.887
	Age at election day in categories	.113	.025	19.535	1	<.001	1.119
	Tevredenheid_Overheid	.105	.102	1.067	1	.302	1.111

Vertrouwen_Stembureau	.817	.163	25.155	1	<.001	2.263
SESScore	.553	.104	28.187	1	<.001	1.739
Doeltreffendheid	.448	.182	6.029	1	.014	1.565
Constant	.050	.344	.021	1	.885	1.051

a. Variable(s) entered on step 1: Doeltreffendheid.

*Model 5: SES + beide mediators -> participatie.

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht V013 Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau

/METHOD=ENTER SESScore

/METHOD=ENTER Politieke_Interesse Doeltreffendheid

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5).

Logistic Regression

Case Processing Summary

Unweighted Cases ^a		N	Percent
Selected Cases	Included in Analysis	2773	100.0
	Missing Cases	0	.0
	Total	2773	100.0
Unselected Cases		0	.0
Total		2773	100.0

a. If weight is in effect, see classification table for the total number of cases.

Dependent Variable

Encoding

Original Value	Internal Value
.00	0
1.00	1

Block o: Beginning Block

Classification Table^{a,b}

		Predicted Participatie		Percentage Correct	
Observed		.00	1.00		
Step o	Participatie	.00	0	195	.0
		1.00	0	2578	100.0
	Overall Percentage				93.0

a. Constant is included in the model.

b. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step o	Constant	2.582	.074	1208.377	1	<.001	13.221

Variables not in the Equation

			Score	df	Sig.
Step o	Variables	Geslacht	.050	1	.823
		Age at election day in categories	13.011	1	<.001
		Tevredenheid_Overheid	7.634	1	.006
		Vertrouwen_Stembureau	60.057	1	<.001
	Overall Statistics		71.811	4	<.001

Block 1: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	50.338	4	<.001
	Block	50.338	4	<.001
	Model	50.338	4	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1360.944 ^a	.018	.045

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	2.854	8	.943

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	46	45.152	237	237.848	283
	2	26	23.631	252	254.369	278
	3	21	21.372	270	269.628	291
	4	17	17.885	251	250.115	268
	5	20	18.036	270	271.964	290
	6	15	15.971	256	255.029	271
	7	12	14.955	267	264.045	279
	8	20	16.298	302	305.702	322
	9	8	10.355	213	210.645	221
	10	10	11.346	260	258.654	270

Classification Table^a

Observed Predicted

			Participatie		Percentage
			.00	1.00	Correct
Step 1	Participatie	.00	0	195	.0
		1.00	0	2578	100.0
	Overall Percentage				93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.024	.151	.025	1	.875	.977
	Age at election day in categories	.077	.025	9.557	1	.002	1.080
	Tevredenheid_Overheid	.196	.098	3.972	1	.046	1.217
	Vertrouwen_Stembureau	.911	.160	32.644	1	<.001	2.488
	Constant	.083	.330	.064	1	.801	1.087

a. Variable(s) entered on step 1: Geslacht, Age at election day in categories, Tevredenheid_Overheid, Vertrouwen_Stembureau.

Block 2: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	35.289	1	<.001
	Block	35.289	1	<.001
	Model	85.627	5	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1325.655 ^a	.030	.076

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	11.893	8	.156

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

		Participatie = .00		Participatie = 1.00		Total
		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	48	51.888	229	225.112	277
	2	38	29.443	239	247.557	277
	3	22	23.191	255	253.809	277
	4	20	19.366	257	257.634	277
	5	13	16.665	265	261.335	278
	6	23	14.623	255	263.377	278
	7	9	12.807	268	264.193	277
	8	9	11.052	268	265.948	277
	9	9	9.209	268	267.791	277
	10	4	6.757	274	271.243	278

Classification Table^a

		Predicted		Percentage Correct
Observed		Participatie .00	Participatie 1.00	
Step 1	Participatie .00	1	194	.5
	1.00	2	2576	99.9
	Overall Percentage			92.9

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
---	------	------	----	------	--------

Step 1 ^a	Geslacht	-.076	.152	.247	1	.619	.927
	Age at election day in categories	.103	.025	16.754	1	<.001	1.108
	Tevredenheid_Overheid	.096	.101	.903	1	.342	1.101
	Vertrouwen_Stembureau	.824	.162	25.785	1	<.001	2.279
	SESScore	.600	.102	34.426	1	<.001	1.823
	Constant	.235	.336	.488	1	.485	1.265

a. Variable(s) entered on step 1: SESScore.

Block 3: Method = Enter

Omnibus Tests of Model Coefficients

		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	67.878	2	<.001
	Block	67.878	2	<.001
	Model	153.505	7	<.001

Model Summary

Step	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
1	1257.776 ^a	.054	.135

a. Estimation terminated at iteration number 6 because parameter estimates changed by less than .001.

Hosmer and Lemeshow Test

Step	Chi-square	df	Sig.
1	10.821	8	.212

Contingency Table for Hosmer and Lemeshow Test

Participatie = .00	Participatie = 1.00	Total
--------------------	---------------------	-------

		Observed	Expected	Observed	Expected	
Step 1	1	64	68.013	213	208.987	277
	2	39	34.687	238	242.313	277
	3	20	20.753	257	256.247	277
	4	22	15.555	255	261.445	277
	5	18	13.093	259	263.907	277
	6	5	11.261	272	265.739	277
	7	9	9.860	268	267.140	277
	8	8	8.606	269	268.394	277
	9	7	7.442	270	269.558	277
	10	3	5.730	277	274.270	280

Classification Table^a

		Predicted		Percentage	
		Participatie		Correct	
	Observed	.00	1.00		
Step 1	Participatie	.00	5	190	2.6
		1.00	5	2573	99.8
	Overall Percentage				93.0

a. The cut value is .500

Variables in the Equation

		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	Geslacht	-.305	.160	3.654	1	.056	.737
	Age at election day in categories	.094	.026	12.555	1	<.001	1.098
	Tevredenheid_Overheid	.120	.104	1.321	1	.250	1.127
	Vertrouwen_Stembureau	.722	.169	18.239	1	<.001	2.058
	SEScore	.413	.108	14.667	1	<.001	1.512
	Politieke_Interesse	1.366	.170	64.474	1	<.001	3.919
	Doeltreffendheid	.171	.190	.812	1	.368	1.186
	Constant	-.469	.361	1.688	1	.194	.626

a. Variable(s) entered on step 1: Politieke_Interesse, Doeltreffendheid.

Kansberekeningen:

$$P(\text{voorspelde kans op participatie}) = 1 / (1 + e^{-(b_0 + b_1 \cdot \text{SES} + b_2 \cdot \text{interesse} + b_3 \cdot \text{efficacy} + b_4 \cdot \text{leeftijd} + b_5 \cdot \text{geslacht} + b_6 \cdot \text{overheid} + b_7 \cdot \text{stembureau})})$$

Hellingen van model 5 toevoegen:

$$P(\text{voorspelde kans op participatie}) = 1 / (1 + e^{-(-0.469 + 0.413 \cdot \text{SES} + 1.366 \cdot \text{interesse} + 0.171 \cdot \text{efficacy} + 0.094 \cdot \text{leeftijd} - 0.305 \cdot \text{geslacht} + 0.120 \cdot \text{overheid} + 0.722 \cdot \text{stembureau})})$$

Tabel 6 (politieke interesse vergelijkingen):

We nemen aan:

- SES laag/gemiddeld/hoog = -2.24/0.06/2.47
- Leeftijdscategorie = 7
- Geslacht = 0 (vrouw)
- Efficacy = 1 (wel)
- Tevredenheid overheid = 1 (neutraal)
- Vertrouwen stembureau = 1 (neutraal)
- Politieke interesse → ja of nee (0 & 1) vergelijken

1. Lage SES & geen interesse:

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot (-2.24) + 1.366 \cdot 0 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 0.277$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-0.277)}) = 56.9\%$$

2. Lage SES & wel interesse:

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot (-2.24) + 1.366 \cdot 1 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 1.643$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-1.643)}) = 83.8\%$$

3. Gemiddeld SES & geen interesse

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot 0.06 + 1.366 \cdot 0 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 1.227$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-1.227)}) = 77.3\%$$

4. Gemiddeld SES & wel interesse

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot 0.06 + 1.366 \cdot 1 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 2.593$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-2.593)}) = 93.0\%$$

5. Hoge SES & geen interesse

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot 2.47 + 1.366 \cdot 0 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 2.222$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-2.222)}) = 90.2\%$$

6. Hoge SES & wel interesse

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot 2.47 + 1.366 \cdot 1 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 3.588$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-3.588)}) = 97.3\%$$

Tabel 7 (political efficacy vergelijkingen):

We nemen aan:

- SES laag/gemiddeld/hoog = -2.24/0.06/2.47
- Leeftijdscategorie = 7
- Geslacht = 0 (vrouw)
- Tevredenheid overheid = 1 (neutraal)
- Vertrouwen stembureau = 1 (neutraal)
- Politieke interesse = 1 (ja)
- Efficacy = ja of nee (0 & 1) vergelijken

1. Lage SES & geen efficacy

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot (-2.24) + 1.366 \cdot 1 + 0.171 \cdot 0 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 1.472$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-1.472)}) = 81.3\%$$

2. Lage SES & wel efficacy

$$z = -0.469 + 0.413 \cdot (-2.24) + 1.366 \cdot 1 + 0.171 \cdot 1 + 0.094 \cdot 7 + (-0.305) \cdot 0 + 0.120 \cdot 1 + 0.722 \cdot 1$$

$$z = 1.643$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-1.643)}) = 83.8\%$$

3. Gemiddelde SES & geen efficacy

$$z = -0.469 + 0.413*0.06 + 1.366*1 + 0.171*0 + 0.094*7 + (-0.305)*0 + 0.120*1 + 0.722*1$$

$$z = 2.422$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-2.422)}) = 91.8\%$$

4. Gemiddelde SES & wel efficacy

$$z = -0.469 + 0.413*0.06 + 1.366*1 + 0.171*1 + 0.094*7 + (-0.305)*0 + 0.120*1 + 0.722*1$$

$$z = 2.593$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-2.593)}) = 93.0\%$$

5. Hoge SES & geen efficacy

$$z = -0.469 + 0.413*2.47 + 1.366*1 + 0.171*0 + 0.094*7 + (-0.305)*0 + 0.120*1 + 0.722*1$$

$$z = 3.417$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-3.417)}) = 96.8\%$$

6. Hoge SES & wel efficacy

$$z = -0.469 + 0.413*2.47 + 1.366*1 + 0.171*1 + 0.094*7 + (-0.305)*0 + 0.120*1 + 0.722*1$$

$$z = 3.588$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-3.588)}) = 97.3\%$$

Tabel 8 (vier profielen vergelijken):

Profiel 1:

- Geslacht = 0 (vrouw)
- Leeftijdscategorie = 11 (67+ jaar)
- SES = 2.47 (hoog)
- Interesse = 1 (ja)
- Efficacy = 1 (ja)
- Tevredenheid overheid = 1 (neutraal)
- Vertrouwen stembureau = 1 (neutraal)

$$\rightarrow z = -0.469 + 0.413*(2.47) + 1.366*(1) + 0.171*(1) + 0.094*(11) + (-0.305)*(0) + 0.120*(1) + 0.722*(1)$$

$$z = 3.964$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-3.964)}) = 98.1\%$$

Profiel 2:

- Geslacht = 0 (vrouw)

- Leeftijdscategorie = 11 (67+ jaar)
- SES = -2.24 (hoog)
- Interesse = 0 (nee)
- Efficacy = 0 (nee)
- Tevredenheid overheid = 1 (neutraal)
- Vertrouwen stembureau = 1 (neutraal)

$$\rightarrow z = -0.469 + 0.413*(-2.24) + 1.366*(0) + 0.171*(0) + 0.094*(11) + (-0.305)*(0) + 0.120*(1) + 0.722*(1)$$

$$z = 0.482$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-0.482)}) = 61.8\%$$

Profiel 3:

- Geslacht = 0 (vrouw)
- Leeftijdscategorie = 1 (18-20 jaar)
- SES = 2.47 (hoog)
- Interesse = 1 (ja)
- Efficacy = 1 (ja)
- Tevredenheid overheid = 1 (neutraal)
- Vertrouwen stembureau = 1 (neutraal)

$$\rightarrow z = -0.469 + 0.413*(2.47) + 1.366*(1) + 0.171*(1) + 0.094*(1) + (-0.305)*(0) + 0.120*(1) + 0.722*(1)$$

$$z = 3.024$$

$$P = 1 / (1 + e^{(-3.024)}) = 95.4\%$$

Profiel 4:

- Geslacht = 0 (vrouw)
- Leeftijdscategorie = 1 (18-20 jaar)
- SES = -2.24 (laag)
- Interesse = 0 (nee)
- Efficacy = 0 (nee)
- Tevredenheid overheid = 1 (neutraal)
- Vertrouwen stembureau = 1 (neutraal)

$$\rightarrow z = -0.469 + 0.413*(-2.24) + 1.366*(0) + 0.171*(0) + 0.094*(1) + (-0.305)*(0) + 0.120*(1) + 0.722*(1)$$

$$z = -0.458, P = 1 / (1 + e^{(0.458)}) = 38.7\%$$

Bijlage 3 – Assumptie controle

3.1 – Onafhankelijk waarnemingen

De steekproef is onafhankelijk getrokken door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) op verzoek van de Stichting Kiezersonderzoek Nederland (SKON). De steekproef is op een aselechte manier genomen uit het Basisregistratie Personen (BRP) en geeft daardoor voldoende bewijs dat de waarnemingen onafhankelijk zijn.

3.2 – Controle op Multicollineariteit

REGRESSION

/STATISTICS=COEFF R ANOVA COLLIN TOL

/DEPENDENT Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht Vo13 SESscore Politieke_Interesse Doeltreffendheid

Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau.

Bij een multivariate regressieanalyse is het belangrijk dat de onafhankelijke variabelen niet te sterk met elkaar samenhangen. Wanneer dit wel het geval is, spreken we van multicollineariteit. Het gevolg van multicollineariteit is dat het model moeilijk te interpreteren is en de schattingen instabiel. Om multicollineariteit te controleren worden de Tolerance- en VIF-waarden berekend. VIF-waarden hoger dan 2 zijn problematisch en Tolerance-waarden lager dan 0.10 duiden ook op multicollineariteit. Alle variabelen gaan niet over deze grenswaarden heen en dit betekent dat er geen sprake is van een sterke samenhang, oftewel multicollineariteit.

	Tolerance	VIF
Geslacht	.960	1.041
Leeftijdscategorieën	.916	1.092

SESscore	.858	1.166
Politieke interesse	.899	1.112
Internal political efficacy	.885	1.129
Tevredenheid overheid	.930	1.075
Vertrouwen stembureau	.945	1.058

Afhankelijke variabele = conventionele politieke participatie

3.3 – Controle op outliers en invloedrijke punten

Een ander belangrijk onderdeel van de assumptiecontrole is het opsporen van invloedrijke waarnemingen die mogelijk de resultaten sterk beïnvloeden. Hiervoor zijn drie statistieken berekent: Cook's Distance, Leverage en gestandaardiseerde residuen. Deze zijn verkregen door bij de logistische regressie analyse: '/SAVE=COOK LEVER ZRESID' toe te voegen in de syntax.

DESCRIPTIVES VARIABLES=COO_1 LEV_1 ZRE_1.

	Minimum	Maximum	Gemiddelde	SD
Cook's Distance	0.00001	0.05218	0.0021560	0.00461290
Leverage	0.00070	0.02438	0.0021637	0.00229596
Gestandaardiseerde residuen	-6.09056	1.46836	0.0027246	0.99133923

N = 2773

De Cook's distance is een maat voor de invloed van individuele waarnemingen op het model. Het wordt gebruikt om invloedrijke punten te ontdekken. Waarden boven de 1 duiden op zeer invloedrijke punten. Aangezien het maximum bij dit model 0.065 is, laat dit zien dat er geen invloedrijke punten zijn die individueel veel invloed hebben op het regressiemodel. Wel zijn punten die groter zijn dan $4/n$ mogelijk verdacht. Dat zijn dus de punten boven de $4/2884 = 0.001$.

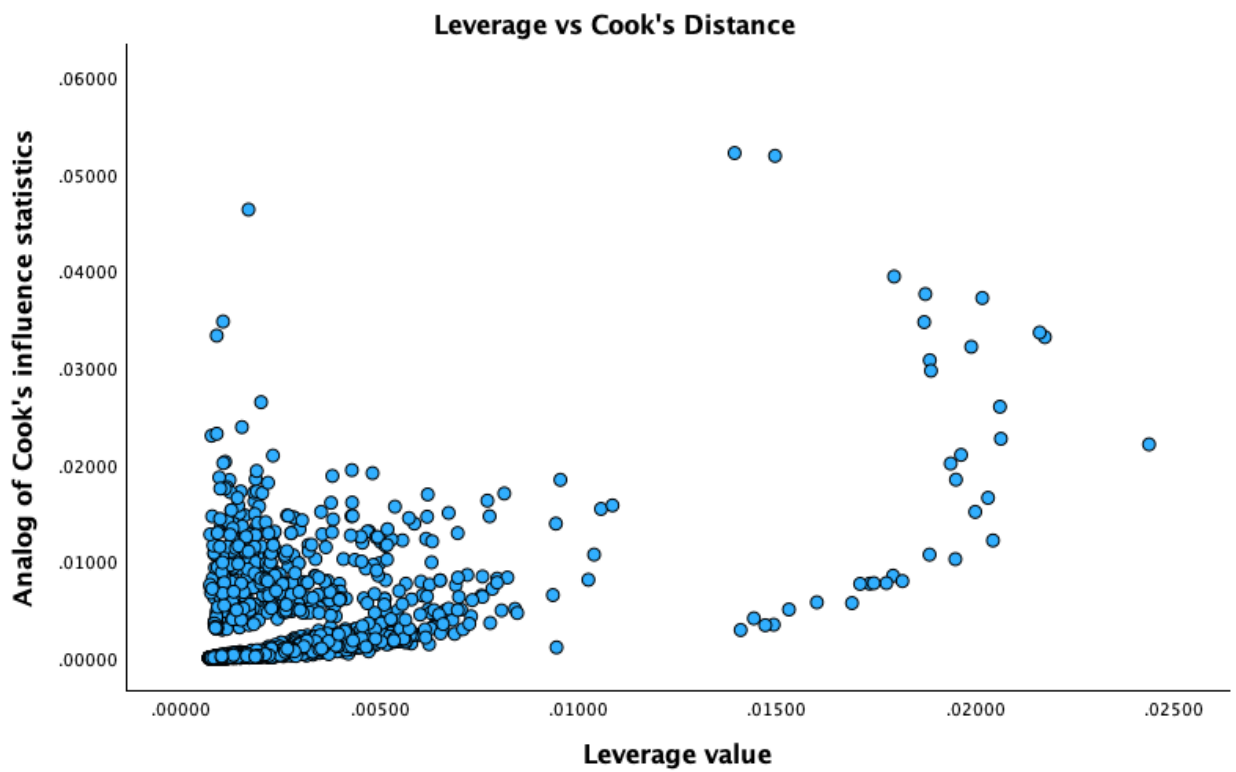
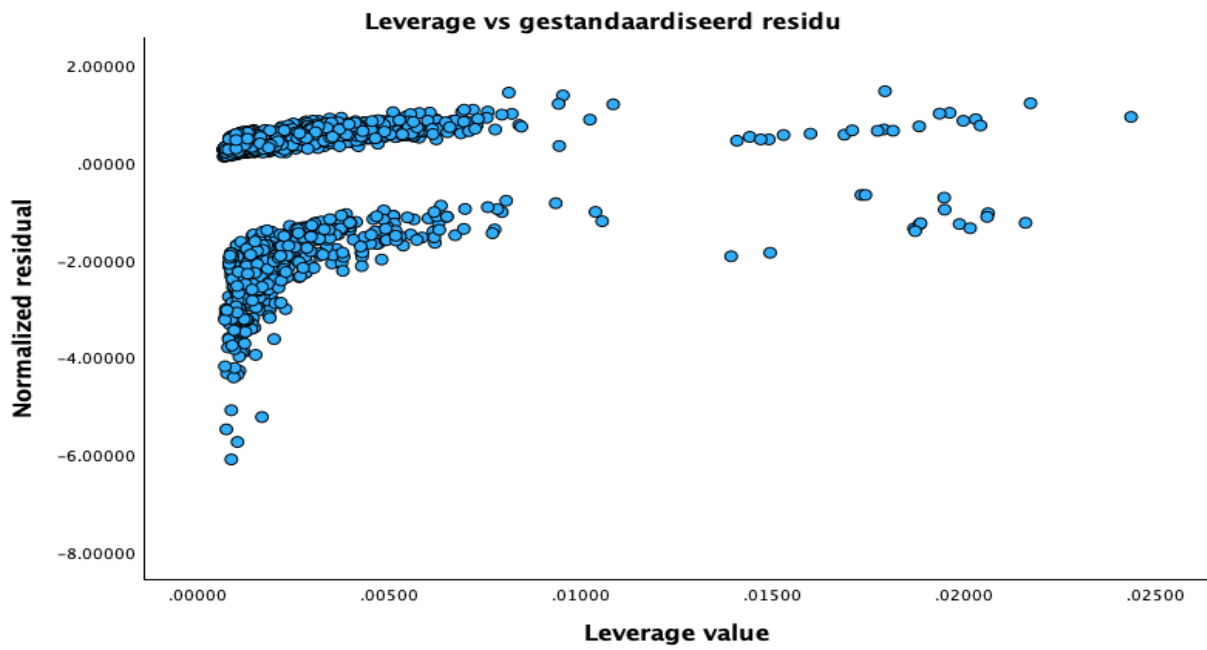
De leverage-waarden zijn een maat om vast te stellen in hoeverre cases afwijken van het gemiddelde. De vuistregel voor leverage is als volgt: $2p/n$ (waarbij p = aantal parameters, n = aantal observaties). In dit geval is: $2*6/2884 = 0.004$, een hoge leveragewaarde. Het maximum leverage is 0.029 en dit is dus duidelijk boven de grenswaarde van de vuistregel. Dit is relatief hoog, maar niet ongebruikelijk bij grote steekproeven.

De gestandaardiseerde residuen geven aan hoeveel de voorspelde waarde van een case afwijkt van de geobserveerde waarde, in standaarddeviaties. Een waarde boven 3 of onder -3 wordt vaak als problematisch gezien. Het minimum is -8.73 en dat is een extreme waarde.

GRAPH

```
/SCATTERPLOT(BIVAR)=LEV_1 WITH ZRE_1
```

```
/TITLE='Leverage vs gestandaardiseerd residu'.
```


GRAPH

```
/SCATTERPLOT(BIVAR)=LEV_1 WITH COO_1  
/TITLE='Leverage vs Cook"s Distance'.
```

Bekijken van extreme punten:

```
SORT CASES BY ZRE_1 (A).
```

```
LIST ZRE_1 SESscore Participatie Politieke_Interesse Doeltreffendheid Geslacht VO13  
Vertrouwen_Stembureau Tevredenheid_Overheid  
/CASES=FROM 1 TO 5.
```


ZRE_1	SESscore	Participatie	Politieke_Interesse	Doeltreffendheid	Geslacht	V013	Vertrouwen_Stembureau	Tevredenheid_Overheid
-6.09056	2.04	1.00	.00	.00	1.00	6.00	2.00	2.00
-5.73275	2.04	1.00	.00	1.00	1.00	4.00	2.00	1.00
-5.47301	1.14	1.00	.00	.00	1.00	11.00	2.00	1.00
-5.22015	2.14	1.00	.00	.00	.00	9.00	2.00	.00
-5.08057	1.03	1.00	.00	1.00	1.00	11.00	2.00	2.00

Number of cases read: 5 Number of cases listed: 5

Deze extremen worden wel meegenomen in de analyse, omdat het geldige antwoorden zijn. De waarden vallen hoog uit omdat ze niet overeenkomen met de verwachting van het model.

3.4 –Model Fit: *Classificatie & Hosmer-Lemeshow*

Model 3a:

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Politieke_Interesse
/METHOD=ENTER SESscore Geslacht V013 Tevredenheid_Overheid
Vertrouwen_Stembureau
/CLASSPLOT
/PRINT=GOODFIT
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5)
/SAVE=COOK LEVER ZRESID DFBETA.
```

Model 4a:

```
LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Doeltreffendheid
/METHOD=ENTER SESscore Geslacht V013 Tevredenheid_Overheid
Vertrouwen_Stembureau
/CLASSPLOT
/PRINT=GOODFIT
/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5)
/SAVE=COOK LEVER ZRESID DFBETA.
```

	Model 3a		Model 4a	
Hosmer-Lemeshow test	.663		.313	
-2Log-Likelihood	3044.90		3436.70	
Chi-kwadraat	194.62	<.001	36.11	<.001

Beide modellen 3a en 4a hebben een significant resultaat, wat duidt op een mogelijke mediatie. SES heeft dus een significant effect op politieke interesse & internal political efficacy.

Model 1, 2, 3b, 4b, 5:

LOGISTIC REGRESSION VARIABLES Participatie

/METHOD=ENTER Geslacht Vo13 Tevredenheid_Overheid Vertrouwen_Stembureau

/METHOD=ENTER SESscore

/METHOD=ENTER Politieke_Interesse Doeltreffendheid

/CLASSPLOT

/PRINT=GOODFIT

/CRITERIA=PIN(.05) POUT(.10) ITERATE(20) CUT(.5)

/SAVE=COOK LEVER ZRESID DFBETA.

Om de model fit te bekijken wordt de Hosmer-Lemeshow en Chi-kwadraat toets gedaan en gekeken naar de Deviance (-2Log-Likelihood). Deze waarden zijn te vinden in de output van de logistische regressie analyse.

	Model 1	Model 2	Model 3b	Model 4b	Model 5
Hosmer - Lemeshow test	.882	.975	.660	.831	.802
-2Log- Likelihood	1360. 94	1325. 66	1258. 60	1319. 32	1257. 78
Chi- kwadraat	50.34 <.001	85.63 <.001	152.68 <.001	91.97 <.001	153.51 <.001

De Hosmer-Lemeshow-toets laat voor model 1 een slechte fit zien, deze is namelijk significant ($p < 0.001$). Dat betekent dat de fit van het model niet goed lijkt. De andere modellen hebben hierbij geen significant resultaat, wat betekent dat de fit van het model goed lijkt. Daarnaast daalt de Deviance in model 1 van 1776.893 naar 1639.337 in model 3b, wat duidt op een verbeterde modelkwaliteit. De chi-kwadraattoets bevestigt dat elk model significant beter is dan het nulmodel (zonder verklarende variabelen).

Classification Table^a

Observed			Predicted		Percentage Correct
			Participatie .00	1.00	
Step 1	Participatie	.00	5	190	2.6
		1.00	5	2573	99.8
	Overall Percentage				93.0

a. The cut value is .500